

ΤΕΙ Κρήτης
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης

**ΣΧΟΛΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ**

**Πτυχιακή εργασία
Πτωχευτική Διαδικασία της
Εξυγίανσης.**

Βασιλάκη Νίκη 8364
Διαβαδιανάκη Χρυσή 9407

Επιβλέπων καθηγητής: Ιατράκης Γεώργιος

2017

Πτωχευτική διαδικασία της εξυγίανσης

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη.....	2
Abstract	3
Εισαγωγή.....	3
Κεφάλαιο I Η διαδικασία της εξυγίανσης Βιβλιογραφική επισκόπηση	5
1.1 Η πτώχευση και οι συνέπειές της	5
1.2 Τι είναι η εξυγίανση;	8
1.3 Τα συστατικά και η διαδικασία της εξυγίανσης.....	9
1.4 Όροι για την υπαγωγή σε διαδικασία εξυγίανσης.....	12
1.5 Διαφοροποιήσεις με τη διαδικασία συνδιαλλαγής.....	19
Κεφάλαιο II Μέθοδοι διαδικασίας εξυγίανσης.....	22
2.1 Η διαδικασία εξυγίανσης στα πλαίσια δικαστηρίου.....	22
2.2 Η διαδικασία εξυγίανσης εκτός δικαστηρίου.....	34
Κεφάλαιο III Το νομοθετικό πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης.....	37
3.1 Το ελληνικό πτωχευτικό δίκαιο.....	37
3.2 Το άρθρο 99.....	41
3.3 Μελέτες περιπτώσεων.....	44
Συμπεράσματα.....	52
Βιβλιογραφία.....	58

Περίληψη.

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να παρουσιαστεί η διαδικασία με την οποία τα φυσικά πρόσωπα και κυρίως οι επιχειρήσεις οι οποίες αντιμετωπίζουν οικονομικές αδυναμίες μπορούν να υπαχθούν στη διαδικασία συνδιαλλαγής που θεσπίστηκε με το άρθρο 99 του Νόμου 3588/2007 και η οποία μετονομάστηκε σε διαδικασία εξυγίανσης με την ψήφιση του Νόμου 4013/2011.

Αρχικά στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η πτώχευση και οι συνέπειες της και στη συνέχεια δίδεται η έννοια της εξυγίανσης. Παρουσιάζονται επίσης τα συστατικά της διαδικασίας εξυγίανσης και οι προϋποθέσεις της. Στο τέλος του πρώτου κεφαλαίου παρουσιάζονται συνοπτικά οι διαφορές της με την διαδικασία συνδιαλλαγής. Το δεύτερο κεφάλαιο επικεντρώνεται στη διαδικασία εξυγίανσης στα πλαίσια δικαστηρίου και η εκτός δικαστηρίου διαδικασία εξυγίανσης. Το τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζει το νομοθετικό πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης στην Ελλάδα. Επικεντρώνεται στο ελληνικό πτωχευτικό δίκαιο, στο άρθρο 99 που μετονομάστηκε σε διαδικασία εξυγίανσης με την ψήφιση του Νόμου 4013/2011 και ολοκληρώνεται με μελέτες περιπτώσεων από εταιρείες που ενέκυψαν στην διαδικασία εξυγίανσης στην Ελλάδα. Η εργασία ολοκληρώνεται με συμπεράσματα τα οποία προκύπτουν από την ανάλυση των ως άνω ζητημάτων.

Abstract.

The aim of this paper is to show the process by which individuals and especially companies which face financial weaknesses may be subject to the conciliation procedure established by Article 99 of Law 3588/2007, which was renamed to consolidation process by enactment of Law 4013/2011.

Initially the first chapter presents bankruptcy and its consequences and then it proceeds with the concept of consolidation. The components of the consolidation process and its conditions are also presented. At the end of the first chapter there are summarized the differences with the conciliation procedure. The second chapter focuses on court resolution and out-of-court reorganization. The third chapter presents the legislative framework for the consolidation process in Greece. It focuses on Greek bankruptcy law, Article 99, which was renamed to a reorganization process with the enactment of Law 4013/2011 and is completed with case studies by companies that have embarked on the consolidation process in Greece. The thesis concludes with conclusions that arise from the analysis of the above issues.

Εισαγωγή.

Με τον όρο «εξυγίανση επιχειρήσεων» αναφερόμαστε στην προσπάθεια να διασωθεί μια οργανωμένη επιχείρηση, όταν αυτή βρίσκεται σε σημείο που δεν μπορεί να εξυπηρετήσει τους πιστωτές της αλλά και να εξασφαλίσει τη εύρυθμη λειτουργία της, αντί να προχωρήσει σε πτώχευση. Δύο είναι τα βασικά ζητούμενα της εξυγίανσης, αφενός να προστατευθούν οι πιστωτές της επιχείρησης και αφετέρου να εξασφαλιστεί ρευστότητα για την επιχείρηση. Σε νομικό επίπεδο τώρα, η προστασία από τους πιστωτές ιδιαίτερα όταν αυτή λαμβάνει χώρα εγγράφως είναι μια από τις αποτελεσματικότερες εξυγιαντικές λύσεις.

Σε περιόδους βαθιάς οικονομικής κρίσης όπως αυτή που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας, οι νομοθετικές επιλογές που δίνονται σε μια επιχείρηση ώστε να καταφέρει να αντιμετωπίσει με όσο το δυνατόν λιγότερες επώδυνες συνέπειες την κρίση αποκτούν μεγάλη σημασία. Η διαδικασία της συνδιαλλαγής αποτελεί ένα νέο θεσμό που θεσπίστηκε με τις διατάξεις των άρθρων 99 – 106 του νέου Πτωχευτικού Κώδικα Ν.3588/2007 με σκοπό την πρόληψη της πτώχευσης. Σκοπός της διαδικασίας είναι να δοθεί στον οφειλέτη ο οποίος βρίσκεται σε οικονομική δυσχέρεια με αδιάσειστα αποδεικτικά στοιχεία, η δυνατότητα ευχαρίστησης των πιστωτών του και διάσωσης της επιχείρησης του μέσω συμφωνίας με τους πιστωτές του που εκπροσωπούν συνήθως την πλειοψηφία των απαιτήσεων από τον επιχειρηματία- οφειλέτη.

Η θεμελιώδης αρχή του νόμου 3588/2007, είναι ότι πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στη διάσωση των επιχειρήσεων, οι οποίες είναι δυνατό να διασωθούν με την υγιή ανασυγκρότησή τους. Το κρίσιμο για τις περιπτώσεις αυτές μέτρο στο προ πτωχευτικό στάδιο είναι η διαδικασία συνδιαλλαγής και πλέον η διαδικασία εξυγίανσης. Η χρησιμότητα της διαδικασίας εξυγίανσης έγκειται στο γεγονός ότι μέσω αυτής επιδιώκεται η έγκαιρη διάσωση της επιχείρησης προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος της οικονομικής κατάρρευσης και συνεπώς της πτώχευσης της επιχείρησης στο άμεσο και προσεχές μέλλον γεγονός το οποίο ενέχει πολύ άσχημες συνέπειες τόσο για την ίδια την επιχείρηση, αλλά και για το απασχολούμενο προσωπικό της, τους

πελάτες και τους πιστωτές της καθώς και για την τοπική αγορά και γενικότερα την ελληνική οικονομία.

Με το νόμο 4013/2011 (ΦΕΚ Α'204/15.09.2011), η ελληνική νομοθεσία αναμόρφωσε το πλαίσιο προ πτωχευτικής εξυγίανσης που είχε εισαγάγει ο Πτωχευτικός Κώδικας (Ν. 3588/2007, ΦΕΚ Α'153/15.07.2007), αντικαθιστώντας τη διαδικασία συνδιαλλαγής με εκείνη της εξυγίανσης. Αίτιο της αντικατάστασης αυτής θα πρέπει να αναζητηθεί στην έντονη κριτική που ασκήθηκε, αφενός για την έλλειψη δεσμευτικού αποτελέσματος της συμφωνίας στους μη συμβαλλόμενους πιστωτές και αφετέρου στην καταχρηστική υπαγωγή των επιχειρήσεων, με μοναδικό σκοπό την προσωρινή τους προστασία και εντέλει την κωλυσιεργία της πτώχευσης. Πάραυτα, ακόμα και μετά την αλλαγή και τροποποίηση της διαδικασίας συνδιαλλαγής και τη θέσπιση της διαδικασίας εξυγίανσης η όλη διαδικασία συνεχίζει να εμφανίζει αδυναμίες και συχνά χρησιμοποιείται ως κάλυψη από τους επιχειρηματίες κυρίως για την αποφυγή της λήψης αναγκαστικών μέτρων είσπραξης εναντίον τους από τους πιστωτές τους καθώς και της ποινικής ευθύνης.

Με το νόμο 4072/2012 επήλθαν κάποιες σημαντικές αλλαγές στη διαδικασία εξυγίανσης τα αποτελέσματα των οποίων αναμένονται να φανούν στην πράξη. Να σημειώσουμε σε αυτό το σημείο ότι με το νόμο 4013/2011 εισάγεται και πάλι ο θεσμός της ειδικής εκκαθάρισης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 106ια, η ανάλυση όμως του οποίου είναι έξω από τους σκοπούς της παρούσας εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

1.1 Η πτώχευση και οι συνέπειες της

Υφίστανται αρκετοί συντελεστές οι οποίοι συνδράμουν στην αποτυχία μίας επιχείρησης και που μπορούν να την κατευθύνουν στη πτώχευση. Η διαδικασία της πτώχευσης είναι μία δυσχερής και πολύπλοκη διαδικασία και για αυτό είναι απαραίτητα και αναγκαία τα όργανα της πτώχευσης και ο καταμερισμός ειδικών εργασιών σε κάθε ένα από εκείνα (Κοτσίρης & Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, 2002:20).

Η πτώχευση είναι η νομική κατάσταση εκείνη στην οποία μετατρέπεται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει εμπορικό χαρακτηριστικό ή εμπορεύεται όταν σταθερά και ολοσχερώς δεν είναι δυνατό να ευχαριστήσει τους πιστωτές του ή άλλους οφειλέτες. Η πτώχευση κηρύσσεται μόνο με απόφαση δικαστηρίου και τόσο η διαδικασία όσο και τα επακόλουθα αυτής διέπονται από το Πτωχευτικό Δίκαιο το οποίο συνιστά ειδικό τομέα του Εμπορικού Δικαίου (Σπυριδάκης, 2008:13).

Επιδίωξη της πτώχευσης είναι η ευχαρίστηση των χρεωστών του οφειλέτη, όπου κατορθώνεται δια της ρευστοποίησης των περιουσιακών στοιχείων του ή με κάποιο άλλο τρόπο που προβλέπεται από σχέδιο αναδιοργάνωσης και ιδιαιτέρως με τη διατήρηση της εταιρείας του (Παναγιώτου, 2011:43).

Υφίστανται αρκετές αιτίες που μπορούν να συνδράμουν και να κατευθύνουν μια επιχείρηση στην αποτυχία και ως εκ τούτου στη πτώχευση. Αυτές τις αιτίες μπορούμε να τους κατηγοριοποιήσουμε σε εκείνους που έχουν μικροοικονομική υφή και σε εκείνους που έχουν μακροοικονομική υφή. Ο όρος μικροοικονομική σημαίνει πως σχετίζεται με την εσωτερική λειτουργία μιας επιχείρησης. Παραδείγματος χάριν τη μη πετυχημένη ή ανυπόστατη οργάνωση, την έλλειψη σχεδιασμού ή την έλλειψη ελέγχου σε μια εταιρεία (Κοτσίρης, 2008:54).

Αν και με την έννοια μακροοικονομική εννοούμε πως σχετίζεται με το εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον, όπως τα υψηλά επιτόκια δανείων, οι δυσάρεστες τάσεις σε καθορισμένους τομείς, οι αγορές σε υποχώρηση όπως και οι καταστροφές που δεν οφείλονται στην ορθή λειτουργία της εταιρείας. Η πλειοψηφία των πτωχέσεων στην Ελλάδα, ιδίως τα τελευταία έτη, οφείλονται στο σχηματισμό του εξωτερικού οικονομικού περιγύρου αφού η οικονομική ύφεση που περνάει η χώρα έχει προσανατολίσει αρκετούς τομείς να μη μπορούν να τα φέρουν εις πέρας (Μάζης, 2008:32).

Η πτώχευση πραγματοποιείται με απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας όπου έχει το κέντρο των οφελών του ο οφειλέτης έπειτα από αίτηση των δανειστών του ή έπειτα από «βεβαίωση διακοπής των πληρωμών» εκ μέρους του ίδιου. Με βάση το πτωχευτικό δίκαιο πρέπει να συντρέχουν το λιγότερο δύο κύριοι όροι, ένας αντικειμενικός και ένας υποκειμενικός για να υποβληθεί η πτώχευση (Μάζης, 2008:33).

Αντικειμενικός όρος στη διαδικασία της πτώχευσης συνιστά η διακοπή πληρωμών του οφειλέτη η οποία ορίζεται από το νόμο σαν αδυναμία ολοκλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών καθηκόντων του, κατά τρόπο ευρύτερο και διαρκή. Εξάιρεση εδώ συνιστά πως πτώχευση μπορεί να κηρυχθεί και με σύμφωνα απλώς "επαπειλούμενη" αδυναμία ολοκλήρωσης, με τον όρο πάραυτα πως τη πτώχευση τη ζητεί ο ίδιος ο οφειλέτης (Σωτηρόπουλος, 2008).

Ο υποκειμενικός όρος σχετίζεται με το εμπορικό χαρακτηριστικό του οφειλέτη. Άρα, πτωχευτική ικανότητα έχουν οι έμποροι, φυσικά ή νομικά άτομα ενώ αποκλείεται κατηγορηματικά στα νομικά άτομα δημοσίου δικαίου, στους φορείς δημοσίου όπως και στους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης (Κοτσίρης, 2011:73).

Όταν μία επιχείρηση μπαίνει στη διαδικασία της πτώχευσης ξεκινούν για εκείνη και για τους πιστωτές της οι συνέπειες που επιφέρει η όλη διαδικασία. Αυτά τα επακόλουθα διαφοροποιούνται, σύμφωνα με τους λόγους και τους τρόπους για τους οποίους μια επιχείρηση φτάνει στο σημείο της πτώχευσης όπως και σύμφωνα με το είδος της (Ψυχομάνης, 2011:98).

Το πρώτο κύριο βασικό επακόλουθο της κήρυξης πτώχευσης σε σύγκριση με τον οφειλέτη έμπορο εντοπίζεται στην αυτοδίκαιη στέρηση της διοικητικής εξουσίας των περιουσιακών στοιχείων του. Ειδικότερα, ο οφειλέτης από την πραγματοποίηση της πτώχευσης στερείται της εξουσίας διενέργειας των ενεργειών διαχείρισης και διάθεσης επί της περιουσίας του, η οποία περιέρχεται μόνο στον σύνδικο της πτώχευσης (Κοτσίρης & Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, 2002:65).

Αυτή η κατάσταση λέγεται πτωχευτική απαλλοτρίωση και σχετίζεται με την πτωχευτική περιουσία, την περιουσία που έχει ο φτωχός την ημέρα πραγματοποίησης της πτώχευσης. Επιπροσθέτως, ο οφειλέτης έχει την υποχρέωση να πληροφορεί τον σύνδικο και να έχει πλήρη συνεργασία μαζί του για οποιοδήποτε ζήτημα, που έχει σχέση με τη πτώχευση, όπως το να θέτει στη διάθεση του συνδίκου τα τηρούμενα εμπορικά βιβλία και τα δεδομένα της εταιρείας του (Μάζης, 2008:34).

Το καθήκον πληροφόρησης και σύμπραξης βαρύνει και τους, έως και μια διετία πριν την υλοποίηση της πτώχευσης, εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπος του οφειλέτη, πλην των δικηγόρων του, όπου συνεργάζονται εφόσον υφίσταται η συγκατάθεση του ίδιου του οφειλέτη. Τέλος, ως απόρροια της πτώχευσης μπορεί να εκτιμηθεί και η εγγραφή του φτωχού στο Μητρώο Πτωχευσάντων (Σωτηρόπουλος, 2008:19).

1.2 Τι είναι η εξυγίανση;

Η διαδικασία εξυγίανσης ορίζεται στα άρθρα 99-106ι του Πτωχευτικού Κώδικα και, ήδη, στο άρθρο 99 παρ. 2 του νόμου δίνεται η έννοια της προπτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης, κατά την οποία:

«η διαδικασία εξυγίανσης αποτελεί συλλογική προπτωχευτική διαδικασία, που αποσκοπεί στη διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της επιχείρησης με τη συμφωνία που προβλέπεται στο παρόν κεφάλαιο, χωρίς να παραβλάπτεται η συλλογική ευχαρίστηση των πιστωτών». Λαμβάνοντας, μάλιστα, υπόψη και την παρ. 1 του άρθρου 99, το οποίο επισημαίνει πως στη διαδικασία εξυγίανσης μπορεί να υπαχθεί κάθε φυσικό ή

νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα, το οποίο έχει το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του στην Ελλάδα και βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών του υποχρεώσεων κατά τρόπο γενικό, μπορούμε να διατυπώσουμε έναν πιο ολοκληρωμένο ορισμό. Από τη συνδυαστική εφαρμογή των παρ. 1 και 2 του άρθρου 99 αλλά και από το όλο πνεύμα του νόμου προκύπτει ότι η προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης είναι το σύνολο των προβλεπόμενων στο νόμο δικαστικών και εξωδικαστικών ενεργειών, τις οποίες μπορεί να κάνει ένας οφειλέτης, με πτωχευτική ικανότητα και κέντρο των κύριων συμφερόντων του στην Ελλάδα, ο οποίος βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων του κατά τρόπο γενικό, ώστε να καταρτίσει με την κατά το νόμο απαιτούμενη πλειοψηφία των πιστωτών του συμφωνία εξυγίανσης, να πετύχει την από το πτωχευτικό δικαστήριο επικύρωσή της, να αποφευχθεί, κατά αυτόν τον τρόπο, η πτώχευσή του και να διασωθεί η επιχείρησή του, υπό την προϋπόθεση ότι δεν παραβιάζεται η συλλογική ευχαρίστηση των πιστωτών του.”(Ψυχομάνη, 2011:86).

1.3 Τα συστατικά και η διαδικασία της εξυγίανσης

Από μια απλή αναφορά της σημασίας της προπτωχευτικής διαδικασίας τεκμαίρεται με σαφή τρόπο πως αφορά μια προπτωχευτική – προληπτική της πτώχευσης διαδικασία, κοινή, συναινετική και εξυγιαντική. Το προπτωχευτικό – προληπτικό ύφος της προέρχεται από το ότι προηγείται χρονικά της πτώχευσης, αφού πραγματοποιείται στο χρονικό σημείο, κατά το οποίο ο οφειλέτης είναι σε παρούσα ή επικείμενη αδυναμία υλοποίησης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών αξιώσεών του κατά τρόπο γενικό, δίχως, πάραυτα να έχει κηρυχθεί σε πτώχευση (Κοτσίρης & Χατζηνικολάου, 2006:99).

Το δικαστήριο, μολοταύτα, αποφασίζει, στην αρχή, υπέρ του αιτήματος ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης, οπότε και εφόσον τη δεχτεί, απορρίπτει το αίτημα κήρυξης σε πτώχευση, ενώ εφόσον την απορρίψει, κηρύσσει τη πτώχευση του οφειλέτη. Η προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης είναι μια συλλογική διαδικασία, αφού η πρόδοός της

βασίζεται στην αρωγή πλειοψηφιών των δανειστών, ενώ το πέρας της δεν είναι δυνατό σε ενδεχόμενο μη συλλογικής ευχαρίστησης των δανειστών. Η δεσμευτικότητα, εξάλλου, της συμφωνίας για όλους τους δανειστές, ασχέτως από το εάν έχουν ή όχι υπάρξει τμήμα της συμφωνίας, συνηγορούν υπέρ του συλλογικού ύφους της διαδικασίας (Μιχαλόπουλος, 2013:22).

Αφορά, επίσης, μια συναινετική διαδικασία, εφόσον η καταληκτική συμφωνία είναι απόρροια συζητήσεων ανάμεσα στα μέρη, σε οφειλέτη και δανειστές, υπό την καθοδήγηση του ενδεχόμενου μεσολαβητή. Ο ρόλος του τελευταίου είναι μεθοδικός, διαμεσολαβητικός και στοχεύει στην αντιστάθμιση των αντιμαχόμενων συμφερόντων και στην ενστέρνιση της βέλτιστης δυνατής λύσης (Σωτηρόπουλος, 2002:39).

Το συναινετικό ύφος της διαδικασίας προκύπτει και από την ίδια τη νομική της φύση, αφού, κατά την κυβερνώσα δύναμη, η συμφωνία, στην οποία καταλήγει η διαδικασία εξυγίανσης είναι μια ενοχική σύμβαση με στοιχεία συμβιβασμού. Συγκεκριμένα, αφορά μια σύμβαση, η οποία διευθετείται στον ΠτΚ, και η σύναψή της υπόκειται σε συγκεκριμένους όρους (Δουβουνιώτης, 1934:100).

Η έγκρισή της, εξάλλου, δημιουργεί νομότυπα επακόλουθα, που αφορούν και μη εμπλεκόμενους δανειστές, ως εκ τούτου η συμφωνία εξυγίανσης να παρεμβαίνει στο περιεχόμενο των δικαιωμάτων τους. Η διαδικασία εξυγίανσης, όπως, ούτως ή άλλως, υποδεικνύει και το όνομά της, είναι μια εξυγιαντική διαδικασία (Μιχαλόπουλος, 2012:61).

Επιδιώξή της συνιστά η διατήρηση, εκμετάλλευση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της εταιρείας, δίχως να παραβλάπτεται η συλλογική ευχαρίστηση των δανειστών. Αφορά μια διαδικασία, η οποία αποσκοπεί στην αποσόβηση του κατακερματισμού της εταιρείας και στην παρεμπόδιση της πτώχευσης (Περάκης, 1996:96).

Σε συνάρτηση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής, οι φάσεις της πτωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης, δεν εμφανίζουν μεγάλες διαφορές σχετικά με την κύρια μορφή της. Ειδικότερα, η διαδικασία εξουσιάζεται από το αίτημα ανοίγματός της (άρ. 100 ΠτΚ) και συνεχίζεται με την απόφαση του

Δικαστηρίου για το άνοιγμα της διαδικασίας (αρ. 101 ΠτΚ) (Αυγητίδης, 2011:25).

Μαζί με το αίτημα ή έπειτα από αυτό δύναται να υποβληθεί αίτημα λήψεως προληπτικών μέτρων, που μπορεί να γίνει δεκτό με την απόφαση του Δικαστηρίου το άνοιγμα ή με απόφαση του προέδρου του αντίστοιχα (αρ.103 ΠτΚ) (Μπεχρή-Κεχαγιόγλου, 2009:10).

Στην απόφαση του Δικαστηρίου για το άνοιγμα καθορίζεται η καταληκτική ημερομηνία σύναψης της συμφωνίας που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από τέσσερις μήνες δυνάμενη να παραταθεί για ένα μήνα ακόμα (αρ.101 παρ 1ΠτΚ). Με την ίδια απόφαση δύναται να διοριστεί μεσολαβητής (ο διορισμός του οποίου είναι αναγκαστικός εφόσον το ζητήσει ο οφειλέτης) και ειδικός εξουσιοδοτημένος (αρ. 102 ΠτΚ) (Περάκης,2012:80).

Με την απόφαση ανοίγματος το Δικαστήριο μπορεί ακόμη να αποφασίσει έπειτα από αίτημα του οφειλέτη, τη σύνοδο συνέλευσης των δανειστών ούτως ώστε αυτή να αποφανθεί για την αποδοχή της συμφωνίας εξυγίανσης (αρ.105 ΠτΚ). Η συνέλευση παίρνει απόφαση για την έγκριση της συμφωνίας εξυγίανσης με πλειονότητα των δανειστών που εκπροσωπούν το 60% των αξιώσεων των δανειστών οι οποίοι είναι παρόντες στη συνέλευση, όπου συγκαταλέγεται το 40% των εμπραγμάτων ή με ειδικό προνόμιο ή προσημείωση εξασφαλισμένων (αρ.106 ΠτΚ) (Περάκης, 2012:90).

Έπειτα από τη σύνταξη της συμφωνίας από τον οφειλέτη και την ως άνω πλειοψηφία των δανειστών του ή ειδικά εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου τους, τίθεται στο Δικαστήριο αίτημα έγκρισης του συμφωνητικού (αρ.106στ ΠτΚ) (Κιουπτσίδου- Στρατουδάκη, 2012:55).

Το δικαστήριο μπορεί να επαληθεύσει τη συμφωνία εξυγίανσης, να μη δεχτεί το αίτημα έγκρισης ή να τάξει καταληκτική ημερομηνία για την προσκόμιση εγγράφων, την παροχή αποσαφηνίσεων ή την αλλαγή της συμφωνίας (αρ. 106ζ ΠτΚ). Η διαδικασία παύει με την έγκριση της συμφωνίας ή την απόρριψη του αιτήματος εγκρίσεως ή την αδρανή πάροδο της καταληκτικής ημερομηνίας ανοίγματος της διαδικασίας ή την καθαίρεση

της απόφασης ανοίγματος (αρ. 99 παρ. 6 ΠτΚ) («Η ανώνυμη επιχείρηση μεταξύ εταιρικού και πτωχευτικού δικαίου και δικαίου κεφαλαιαγοράς»).

1.4 Όροι για την υπαγωγή σε διαδικασία εξυγίανσης

Για να μπορέσει ένας οφειλέτης να υπαχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης, θα πρέπει να υφίστανται οι όροι, που δηλώνονται στο άρθρο 99 παρ. 1 του ΠτΚ (Αυγητίδης, 2011:77).

Ο πρώτος όρος σχετίζεται με τον οφειλέτη και προτείνεται στην πτωχευτική του ικανότητα, όπως αυτή καθορίζεται από τον Πτωχευτικό Κώδικα. Με βάση αυτόν τον όρο, στη διαδικασία εξυγίανσης μπορεί να εμπίπτει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με νομική ιδιότητα που έχει αποκτήσει το εμπορικό χαρακτηριστικό κατά το υποκειμενικό ή αντικειμενικό σύστημα. Επίσης, είναι επιβεβλημένη η έδρα των βασικών συμφερόντων του ατόμου που υποβάλλει αίτηση για την υπαγωγή του στη διαδικασία εξυγίανσης να είναι στην Ελλάδα (Κοτσίρης & Χατζηνικολάου, 2006:101).

Η υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης, άρει οικονομική αδυναμία, παρούσα ή επικείμενη, υλοποίησης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών καθηκόντων με ευρύτερο τρόπο. Συνεπώς, η οικονομική αδυναμία υλοποίησης των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του οφειλέτη μπορεί να συνίσταται σε μια γενική κατά την άποψη των δοσοληψιών, ή προσωρινή τέλος, σε οφειλόμενη σε πρόσκαιρες αιτίες οικονομικής δυσπραγίας ή οφειλόμενη σε πρόσκαιρες αιτίες αιτιολογημένη αδυναμία εξυπηρέτησης των πληρωμών (Σωτηρόπουλος, 2012:91).

Επίσης, δεν απαιτείται η οικονομική αδυναμία του οφειλέτη να είναι σημερινή, φτάνει αυτή να μπορεί να καταστεί προβλεπόμενη στο φάσμα αμερόληπτων εκτιμήσεων ότι δηλαδή στο άμεσο μέλλον η εταιρεία θα χειριστεί οικονομικές δυσχέρειες. Για αυτή την πρόβλεψη δεν είναι αρκετή μία ασαφή περιγραφή της αλλά εκτίμηση καθορισμένων καταστάσεων και υπόσταση δεδομένων και αποδεικτικών δεδομένων, όπως παραδείγματος χάριν έλλειψη κερδοφορίας, υψηλά έξοδα σε σύγκριση με τα έσοδα,

επιβάρυνση με αρκετές εμπράγματα ασφάλειες, βραχυπρόθεσμη ανεπάρκεια πρώτων υλών, ελάττωση παραγγελιών-πωλήσεων, αδυναμία μισθολογικής κάλυψης των εργαζομένων, παύση τραπεζικών δοσοληψιών και δανεισμού κά. (Μιχαλόπουλος, 2009:110).

Η εταιρεία η οποία κάνει αίτηση για να εξυγιανθεί θα πρέπει να μπορεί να αποδείξει πως πραγματικά μπορεί να διασωθεί, εφόσον υπαχθεί στην διαδικασία που προβλέπεται μέσα από τις διατάξεις του συγκεκριμένου νόμου, εμφανίζοντας ένα επιτεύξιμο επιχειρηματικό σχέδιο, συνεπώς ένα αιφόρο πλάνο ανάπτυξης. Με την έννοια «πλάνο ανάπτυξης» προσδιορίζονται οι ενδοεπιχειρησιακές ενέργειες όπου θα προβεί η εταιρεία για να έχει πετυχημένη ανάπτυξη, οι εν λόγω ενέργειες είναι οι κάτωθι (Δυοβουνιώτης, 1934:92):

- Η αύξηση της παραγωγικής της διαδικασίας (επέκταση πελατολογίου και ανάληψη παραπάνω παραγγελιών).
- Η πλήρης αναδιοργάνωση της οικονομικής διαχείρισης με μείωση του χρηματοοικονομικού κόστους.
- Η μείωση του κόστους παραγωγής ιδίως με εύρεση πιο χαμηλής αξίας αλλά ίσης ποιότητας πρώτων υλών.
- Η καλύτερη εκμετάλλευση των καναλιών διανομής της επιχείρησης (δημιουργία ή άρση υποκαταστημάτων, εύρεση ορθών αποθηκευτικών χώρων κ.α).
- Η ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών με στόχο την αύξηση των πωλήσεων.
- Η μείωση των λειτουργικών εξόδων της επιχείρησης.
- Η καλύτερευση της κυκλοφοριακής ταχύτητας των αποθεμάτων και των αξιώσεων.
- Η ανασυγκρότηση της οικονομικής λειτουργίας με τη δημιουργία σπουδαίου κεφαλαίου κίνησης που θα δώσει την ικανότητα μείωσης των δανειακών κεφαλαίων αλλά και την παροχή πιστώσεων προς τους πελάτες.
- Η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση του επιτελείου και ελαχιστοποίηση του εργασιακού κόστους εντός των νομότυπων πεδίων.

- Η καλύτερη εκμετάλλευση ακίνητου και κινητού εξοπλισμού.
- Η αύξηση των πωλήσεων μέσω αύξησης ιδίως της ποσότητας ή και της τιμής εφόσον η υφιστάμενη ανταγωνιστικότητα το επιτρέπει.

Αργότερα, θα αναφερθούμε διεξοδικά στους όρους υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης: Υποκειμενικοί όροι.

Φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα.

Ο οφειλέτης μπορεί να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο, έχοντας πάραυτα οπωσδήποτε πτωχευτική ικανότητα. Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 του ΠτΚ «πτωχευτική ικανότητα έχουν οι έμποροι, όπως και οι ενώσεις ατόμων με νομική προσωπικότητα, που επιζητούν οικονομική επιδίωξη». Κάνοντας συνδυασμό όσον αφορά την απόδοση των άρθρων 99 παρ.1 και 2 παρ. 1, γίνεται κατανοητό πως το πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας εξυγίανσης συμπίπτει με εκείνο της πτώχευσης (Περάκης, 2012:40).

Εκ των προτέρων για να μπορέσει κάποιος οφειλέτης να υπαχθεί στην διαδικασία εξυγίανσης θα πρέπει να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο με εμπορικό χαρακτηριστικό. Το εμπορικό χαρακτηριστικό κατά κύριο λόγο πρέπει να υφίσταται στο συγκεκριμένο στάδιο που διακυβεύεται η υπόσταση των όρων, επειδή η διαδικασία εξυγίανσης δεν δύναται να υφίσταται για αποβιώσαντα έμπορο ή για κάποιον που έπαυσε να είναι έμπορος (Μπεχρή-Κεχαγιόγλου, 2009:61).

Από την άλλη μπορούν να ενταχθούν στη διαδικασία φυσικά πρόσωπα που έχουν αποκτήσει το εμπορικό χαρακτηριστικό εξαιτίας της άσκησης εμπορικών ενεργειών κατά σύνηθες επάγγελμα, στο όνομα τους και για δική τους χρήση, ασχέτως του ενδεχομένως διεφθαρμένου ή παράνομου ύφους της εμπορικής τους δράσης και ασχέτως της υπόστασης ασυμβίβαστου ή περιορισμού στο πρόσωπο που ασκεί την εμπορική δράση (Μιχαλόπουλος, 2013:129).

Πτωχευτική ικανότητα δεν έχουν, κατά το νόμο τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης και οι δημόσιοι φορείς. Εμπορικές επιχειρήσεις δίχως νομική προσωπικότητα, όπως η δυσδιάκριτη επιχείρηση και η συμπλοιοκτησία, επίσης δεν μπορούν να ενταχθούν στη διαδικασία εξυγίανσης (Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη, 2012:90).

Υποκείμενο της διαδικασίας μπορεί, πάραυτα, να είναι και μία ένωση ατόμων με νομική προσωπικότητα που επιζητά οικονομικό στόχο, όπως παραδείγματος χάριν η αστική επιχείρηση και ο Ευρωπαϊκός όμιλος Οικονομικού σκοπού. Σαν οικονομικός στόχος, στο πεδίο επιβολής της συγκεκριμένης διάταξης, εκτιμάται η επιδίωξη οικονομικής δράσης, η οποία νοείται σαν αυτόνομη δράση στον βιομηχανικό χώρο του εμπορίου, της βιοτεχνίας, των ελευθέρων επαγγελμάτων, της παραγωγής προϊόντων ή της παροχής υπηρεσιών, όπως ενδεικτικά η δράση οργανισμού έρευνας και τεχνολογίας, τεχνικής βοήθειας, γραφείων εξαγωγών, εταιρείας δημοσκοπήσεων, έρευνας αγοράς, αναζήτησης προσωπικού εταιρειών, διαφήμισης, αντιπροσωπειών, φροντιστηρίων, επαγγελματικών επιχειρήσεων, φορολογικών συμβούλων (Αυγητίδης, 2011:33).

Σε αυτό το σημείο τονίζεται πως έχει τεθεί θέμα, στο πεδίο του δικαίου που ισχύει, όσον αφορά για το εάν η διαδικασία συνδιαλλαγής ήταν προσβάσιμη σε ασφαλιστικές εταιρείες και πιστωτικά ιδρύματα, αφού εκείνα διέπονται από απρόβλεπτο κατεστημένο εξυγίανσης και διαγραφής (διέπονται από το π.δ. 332/2003 και ν. 3458/2006 αντίστοιχα). Λαμβάνοντας υπόψη πως οι ειδικές αυτές διευθετήσεις δεν αναιρούν την πτωχευτική αξιοσύνη των ασφαλιστικών εταιρειών και των πιστωτικών ιδρυμάτων, εκτός πάραυτα από την είσοδο της ειδικής ασφαλιστικής εκκαθάρισης, όπως και της θέσης του τραπεζικού ιδρύματος σε τραπεζική εκκαθάριση «εμποδίζουν» την κήρυξη τους σε πτώχευση και η ένστασή τους στη διαδικασία συμβιβασμού, με τον ίδιο τρόπο, θεωρούνταν δυνατή. Αλλά εάν δεν έχουν τεθεί σε κατεστημένο ειδικής εκκαθάρισης, δεν θα υπήρχε παρεμπόδιση στην πρόσβαση στη διαδικασία συνδιαλλαγής (Μιχαλόπουλος, 2013:87).

Κέντρο των κυρίων συμφερόντων του οφειλέτη στην Ελλάδα

Ο δεύτερος όρος, όπου αναγκαστικά πρέπει να πληρείται για να μπορεί να ενταχθεί ένας οφειλέτης στη διαδικασία εξυγίανσης είναι να έχει ο πυρήνας των βασικών συμφερόντων του στην Ελλάδα. Στο άρθρο 4 παρ. 2 του ΠτΚ υπογραμμίζεται πως κέντρο των βασικό συμφερόντων είναι η τοποθεσία, όπου ο οφειλέτης ασκεί συνήθως τη διαχείριση των συμφερόντων του (Περάκης, 1996:18).

Για τα νομικά πρόσωπα συνάγεται, έως να εξακριβωθεί το αντίθετο, πως κέντρο των βασικών συμφερόντων είναι η τοποθεσία της καταστατικής έδρας. Επομένως, για να μπορεί ένα φυσικό πρόσωπο να ενταχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης θα πρέπει να ασκεί, κατά κύριο λόγο, την επιχειρηματική του δράση στην Ελλάδα, δηλαδή στην Ελλάδα θα είναι οργανωμένη η έδρα της εταιρείας του και εκεί θα λειτουργεί, κυρίως, επιχειρηματικά («Η ανώνυμη επιχείρηση μεταξύ εταιρικού και πτωχευτικού δικαίου και δικαίου κεφαλαιαγοράς»).

Εν πάση περιπτώσει, η ύφεση σχετικά με το πού ένα φυσικό πρόσωπο έχει το κέντρο των βασικών συμφερόντων είναι πραγματικό θέμα, τουναντίον φυσικά από τα νομικά άτομα, για το οποία το κέντρο των βασικών συμφερόντων τους συγκλίνει με την καταστατική τους έδρα. Το αποδεικτικό στοιχείο, όμως, είναι μαχητό και μπορεί να εξακριβωθεί πως η καταστατική έδρα δε συμπίπτει με την αληθινή, όπου, πιθανότατα, ασκείται η βασική επιχειρηματική δράση του οφειλέτη (Αυγητίδης, 2011:29).

Αντικειμενικός όρος

Επικείμενη ή παρούσα αδυναμία πληρωμής των ληξιπρόθεσμων χρηματικών αξιώσεων με ευρύτερο τρόπο (Μπεχρή-Κεχαγιόγλου, 2009:39).

Προοπτική υπαγωγής στην εξεταζόμενη διαδικασία έχει κάθε πρόσωπο που πληροί τους υποκειμενικούς όρους και είναι σε κατάσταση παρούσας ή επικείμενης αδυναμίας πληρωμής των ληξιπρόθεσμων χρηματικών του αξιώσεων με ευρύτερο τρόπο. Οι έννοιες που χρησιμοποιούνται στη νέα διάταξη είναι αλλιώτικες σε σύγκριση με την προ

ισχύσασα της διαδικασίας συνδιαλλαγής, όπου τίθεται σαν όρος «..παρούσα ή προβλέψιμη οικονομική αδυναμία..» (Σωτηρόπουλος, 2012:89).

Μολονότι τη διαφοροποίηση στην ορολογία, δεν αλλάζει η σημασία του υποχρεωτικού όρου, αφού, όπως και να 'χει, γίνεται λόγος για μία φάση οικονομικής ύφεσης πριν την επέλευση της διακοπής πληρωμών. Πάραυτα έχει εκφραστεί και η αντίληψη πως η διαδικασία εξυγίανσης πηγαίνει ένα βήμα πιο βαθιά σε σύγκριση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής τη διαδικασία στην οικονομική ύφεση, αφού άρει επικείμενη αδυναμία σε πραγματικό χρόνο και όχι, να είναι απλώς, αναμενόμενη (Περάκης, 2012:66).

Με αυτόν τον όρο, η διαδικασία δεν ισχύει σε όλες τις περιστάσεις όπως εφαρμοζόταν η διαδικασία συνδιαλλαγής. Λόγω ότι η κατά το αρχικό άρθρο 99 ΠτΚ σοβαρός όρος υπαγωγής στη διαδικασία συνδιαλλαγής ήταν «απόδειξη οικονομικής αδυναμίας παρούσας ή προβλέψιμης» αλλά δίχως ο οφειλέτης να βρίσκεται σε κατάσταση διακοπής πληρωμών, επομένως οικονομική αδυναμία, μη γενική κατά την αντίληψη των δοσοληψιών, πρόσκαιρη, παρούσα ή προβλέψιμη οφειλόμενη σε πρόσκαιρες αιτίες οικονομικής στενότητας, αιτιολογημένης (Μιχαλόπουλος, 2013:28).

Αλλά, η διαδικασία εξυγίανσης έχει ως προϋπόθεση «κατά ευρύτερο τρόπο, αδυναμία υλοποίησης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων», παρούσα ή επικείμενη. Αυτή η καίρια διαφοροποίηση ως προς τον σοβαρό αμερόληπτο όρο έχει δύο στοιχειώδη επακόλουθα: Πρώτον, ότι τα αιτήματα οφειλετών υπαγωγής στη νέα διαδικασία που θα επικαλούνταν «οικονομική αδυναμία παρούσα ή αναμενόμενη» για υπαγωγή τους στη διαδικασία συνδιαλλαγής, κατά το αρχικό άρθρο 99 § 1 ΠτΚ, δε γίνονται δεκτές από το νόμο λόγω μη τεκμηρίωσης, επειδή δεν μπορούν να πληρούν την «κατά γενικό τρόπο αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών καθηκόντων». Και το δεύτερο επακόλουθο, που σχετίζεται με το άρθρο 14 του ν. 4013/2011 μεταβατικών διατάξεων που αναφέρεται σε διαδικασίες συνδιαλλαγής που είναι σε εκκρεμότητα, δεν θα εφαρμόζεται ως προς τη μετακίνηση των διατυπώσεων συνδιαλλαγής στη διαδικασία εξυγίανσης που είναι σε εκκρεμότητα, εφόσον έχουν τη βάση τους σε άλλο

αμερόληπτο όρο από εκείνη που προβλέπει το νέο άρθρο 99 § 1 για την υπαγωγή στη διαδικασία (Κοτσίρης-Χατζηνικολάου, 2006:30).

Εδώ είναι αξιοσημείωτο πως παρούσα αδυναμία πληρωμών υφίσταται όταν ο οφειλέτης δεν μπορεί να φέρει εις πέρας τις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του, δηλαδή συνοπτικά αφορά μια αληθινή κατάσταση, που, μολοταύτα, μπορεί να μην έχει εξωτερικευθεί προς τρίτα άτομα. Ειδικότερα, είναι δυνατόν, η αδυναμία να έχει προσλάβει το είδος διακοπής πληρωμών, δηλαδή ο οφειλέτης έχει παύσει να πραγματοποιεί τις οικονομικές υποχρεώσεις του προς τρίτα άτομα (Σωτηρόπουλος, 2012:71).

Σε τέτοια περίπτωση, που έχει επέλθει διακοπή πληρωμών, ο οφειλέτης μπορεί να ζητήσει να ενταχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης, αλλά ταυτόχρονα, με το αίτημα υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης έχει την υποχρέωση να συνυποβάλει και αίτημα κήρυξης σε πτώχευση, δίχως, φυσικά, η μη συνυποβολή της να αποτελεί αιτία απόρριψης του αιτήματος ως απερίγραπτης. Αλλά, είναι αξιοσημείωτο να τονιστεί πως δυνατή παραμένει η υποβολή αιτήματος για κήρυξη του οφειλέτη σε πτώχευση από οποιονδήποτε δανειστή ή ακόμη και από τον εισαγγελέα πρωτοδικών (Περάκης, 2012:111).

Ενδέχεται, βέβαια, η αδυναμία να μην έχει εκδηλωθεί στις σχέσεις του οφειλέτη με τους τρίτους, οπότε, μολονότι έχει επέλθει, είναι σε λανθάνουσα μορφή, με αποτέλεσμα να μην απαιτείται η συνυποβολή αίτησης πτώχευσης. Όταν ο νομοθέτης κάνει λόγο για επικείμενη αδυναμία υλοποίησης σημαίνει εμμέσως το μεγάλο ενδεχόμενο και ταυτόχρονα απειλή την οποία αντιμετωπίζει ο οφειλέτης να βρεθεί σε σύντομο διάστημα στη δυσάρεστη θέση να μην είναι σε θέση να αποπληρώνει τις υπάρχουσες ληξιπρόθεσμες οφειλές του. Ουσιαστικά αφορά για τη φάση, που προηγείται χρονικά της παρούσας αδυναμίας υλοποίησης (Δουβουνιώτης, 1934:95).

Ευρύτερη είναι η παρούσα ή η επικείμενη αδυναμία υλοποίησης, όταν ο οφειλέτης, με βάση τη δομή των δοσοληψιών, δεν δύναται να υλοποιεί όλες ή ένα μεγάλο τμήμα των επαγγελματικών του καθηκόντων ή ακόμα και ένα μόνον, το πλέον σημαντικό για τη συνέχεια της εταιρείας του, χρέος. Με τη σωρευτική συνεισφορά των ανωτέρω υποκειμενικών και του ενός αμερόληπτου όρου, είναι δυνατή η υπαγωγή του οφειλέτη στην

προπρωχευτική διαδικασία εξυγίανσης, η οποία ξεχωρίζει, σύμφωνα με την εξέλιξή της σε εξωδικαστική και δικαστική (Αυγητίδης, 2011:125).

1.5 Διαφοροποιήσεις με την διαδικασία συνδιαλλαγής

Η κυριότερη διαφοροποίηση ανάμεσα στη διαδικασία συνδιαλλαγής και της ακολουθίας εκείνης δηλαδή της διαδικασίας εξυγίανσης εντοπίζεται στον οφειλέτη ο οποίος δικαιούται να υποβάλλει αίτημα για την υπαγωγή στην Προπρωχευτική διαδικασία. Στη διαδικασία της συνδιαλλαγής δικαιούνται υπαγωγή ο οφειλέτης ο οποίος δεν είχε ακόμη προβεί σε διακοπή πληρωμών, τουναντίον στη διαδικασία της εξυγίανσης δικαίωμα υπαγωγής έχει και ο οφειλέτης ο οποίος έχει προβεί σε διακοπή πληρωμών (Περάκης, 2017:113).

Αυτός ο νεωτερισμός της διαδικασίας εξυγίανσης στηρίζεται στο δεδομένο πως και οφειλέτες της ανωτέρω κατηγορίας μπορεί να προσανατολιστούν σε βέλτιστα αποτελέσματα εκτός της πτώχευσης, έπειτα από την υπαγωγή τους σε Προπρωχευτική διαδικασία. Ακόμη κι αν ο οφειλέτης δεν απαλλάσσεται από το καθήκον του να υποβάλλει αίτημα πτώχευσης, ωστόσο εφόσον γίνει δεκτή η υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης, η εξέταση του αιτήματος πτώχευσης αναβάλλεται έως τη λήξη της διαδικασίας εξυγίανσης. Εάν δεν εγκριθεί η συμφωνία εξυγίανσης από το δικαστήριο με την ίδια απόφαση δε γίνεται δεκτό το αίτημα κήρυξης σε πτώχευση (παρ.6 άρθρο 99 ν.4013/2011) (Περάκης, 2011:74).

Η δεύτερη κυριότερη διαφοροποίηση της διαδικασίας εξυγίανσης σε σύγκριση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής είναι η υπόσχεση από τη συμφωνία εξυγίανσης (εφόσον κατορθωθεί η νόμιμη πλειονότητα δανειστών) του συνόλου των δανειστών, εκείνων που συναινούν αλλά και εκείνων που διαφωνούν, όπου οι αξιώσεις τους διευθετούνται από τη συμφωνία και γεννήθηκαν πριν από το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης, με βάση το άρθρο 106 , παρ. 1 του ν.4013/2011 («Η ανώνυμη εταιρία μεταξύ εταιρικού και πτωχευτικού δικαίου και δικαίου κεφαλαιαγοράς»).

Δηλαδή, «από την έγκρισή της, η συμφωνία εξυγίανσης δεσμεύει το σύνολο των δανειστών, όπου οι αξιώσεις τους, διευθετούνται από εκείνη,

ακόμη κι αν δεν είναι εμπλεκόμενοι ή δεν ψήφισαν υπέρ της συμφωνίας εξυγίανσης. Δεν δεσμεύονται δανειστές όπου αυτά που ζητούν γεννήθηκαν έπειτα από το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης» (Κοτσίρης & Χατζηνικολάου, 2006:60).

Με το καινούριο 6^ο κεφάλαιο του Πτωχευτικού Κώδικα, δηλαδή αυτό που εισάγει στον Κώδικα το θεσμό της εξυγίανσης, (ο οποίος θεσμός προσομοιάζει με το προϊσχύων άρθρο 44 του Ν.1892/1990) η συμφωνία δανειστών-εταιρείας ακολουθεί το υπόδειγμα των ονομαζόμενων «προσυμφωνημένων πλάνων εξυγίανσης» (“pre – packs”) του διεθνούς πτωχευτικού δικαίου (Αυγητίδης, 2011:96).

Εισάγονται και άλλοι νεωτερισμοί σε σύγκριση με τις διατάξεις του άρθρου 99 του Ν.3588/2007. Ήτοι, δίνεται η πιο μεγάλη δυνατή ευελιξία ως προς την κατάρτιση της συμφωνίας (η διαβούλευση ανάμεσα στον οφειλέτη και στους δανειστές μπορεί να γίνεται πριν και εκτός διαδικασίας, η συμφωνία να τίθεται στο δικαστήριο για έγκριση έπειτα από τη σύναψή της, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 106β). Εάν επιλεγεί η διαδικασία επίσημης διαβούλευσης στο πεδίο της διαδικασίας εξυγίανσης υφίστανται δύο επιλογές: να συνάψουν τη συμφωνία απευθείας οι δανειστές ή να συγκαλέσουν συνέλευση δανειστών (Περάκης, 2012:122).

Σχετικά με το περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης, με βάση το άρθρο 106ε, δίνεται γενική διακριτική ευχέρεια στα μέρη με ενδεικτική μνεία ποικίλων μέτρων, από τα ήπια έως τα πιο δραστικά για να καλύπτονται παραπάνω περιστάσεις σύμφωνα με την έκταση του ζητήματος της εταιρείας (Μπεχρή-Κεχαγιόγλου, 2009:101).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

2.1 Η διαδικασία εξυγίανσης στα πλαίσια δικαστηρίου

Αφορά μια διαδικασία, που άρχεται από το κατατεθέν αίτημα για λογαριασμό του οφειλέτη στο δικαστήριο για άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης, έπεται η έκδοση απόφασης επί του αιτήματος ανοίγματος της διαδικασίας, όπου συνιστά γενικά και το έναυσμα για τις συζητήσεις αποσκοπώντας στη σύναψη συμφωνίας ανάμεσα στον οφειλέτη και τους δανειστές, και ολοκληρώνεται με την έκδοση απορριπτικής ή επικυρωτικής απόφασης του Δικαστηρίου επί της συμφωνίας (Σωτηρόπουλος, 2008:33).

Σαν δικαστική διαδικασία εξυγίανσης θα μπορούσε συνεπώς να περιγραφεί το άθροισμα των πράξεων, όπου προβαίνει ένας οφειλέτης, ο οποίος εξυπηρετεί τις απαιτήσεις του άρθρου 99 ΠτΚ, για να καταφέρει, μέσω της δικαστικής οδού, τη σύναψη και πιστοποίηση συμφωνίας εξυγίανσης με τους δανειστές του. Είναι δυνατή η περάτωση της διαδικασίας και σε προηγούμενο χρονικά σημείο, για αιτίες, οι οποίες θα εξεταστούν πιο κάτω (Κοτσίρης, 2006:20).

Για να αρχίσει η διαδικασία εξυγίανσης, είναι απαραίτητο να τεθεί αίτημα ανοίγματος της διαδικασίας στο πτωχευτικό δικαστήριο, να υποβληθούν όλα τα αναγκαία από το νόμο συνοδευτικά του αιτήματος έγγραφα, να διενεργηθεί η ανάλογη δίκη και να εκδοθεί απόφαση για το αίτημα. Μονάχα ο οφειλέτης ο οποίος εξυπηρετεί τις απαιτήσεις που προαναφέρθηκαν, καθίσταται νόμιμο ενεργητικά να θέσει το ανάλογο αίτημα, δηλαδή εκείνος που έχει πτωχευτική ικανότητα, με κέντρο των βασικών συμφερόντων του στην Ελλάδα και ο ευρισκόμενος σε παρούσα ή επικείμενη αδυναμία υλοποίησης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών του αξιώσεων (Αυγητίδης, 2011:24).

Όταν ο οφειλέτης είναι νομικό πρόσωπο, το συναφές αίτημα υποβάλλει το διοικητικό όργανο και στην οικεία δίκη καλούνται να προσέλθουν όλα τα διοικητικά μέλη, όπως ανακύπτει από το συνδυασμό των άρθρων 100 και 96 παρ. 2 του ΠτΚ. Το αίτημα υποβάλλεται στο πτωχευτικό

δικαστήριο του άρθρου 4 παρ. 1 του ΠτΚ, ήτοι το Πολυμελές Πρωτοδικείο της περιοχής, όπου ο οφειλέτης έχει το κέντρο των βασικών συμφερόντων του και καθορίζεται να δικαστεί εντός δύο μηνών από την κατάθεσή της. Σχετικά με το περιεχόμενο του αιτήματος, αυτό καθορίζεται στο άρθρο 100 του ΠτΚ (Περάκης, 1989:80).

Στο αίτημα ο οφειλέτης περιγράφει την εταιρεία του, την οικονομική του κατάσταση παρουσιάζοντας τα πιο πρόσφατα οικονομικά δεδομένα, συγκαταλέγοντας τις ενδεχόμενες οφειλές του προς το Δημόσιο και τα ασφαλιστικά ταμεία, τους λόγους της οικονομικής του αδυναμίας, τα μέτρα που προτείνονται για το χειρισμό της οικονομικής αδυναμίας και ενδεχόμενες διαβουλεύσεις, που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί με τους δανειστές (Κοτσίρης, 2008:116).

Όπως και να 'χει θα πρέπει να αποσαφηνίζεται ευκρινώς το αίτημα ανοίγματος της διαδικασίας Δυνητικό περιεχόμενο του αιτήματος για συγκέντρωση συνέλευσης των δανειστών σύμφωνα με το άρθρο 105 ΠτΚ, για διορισμό μεσολαβητή κατά το άρθρο 102 ΠτΚ και λήψη προληπτικών μέτρων κατά το άρθρο 100 παρ. 3 εδ. γ' ΠτΚ. Με το αίτημα για άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης ο οφειλέτης έχει την υποχρέωση να συνυποβάλει, με ποινή απαραδέκτου, κι άλλα έγγραφα. Είναι αξιοσημείωτο ότι, εάν, έχει επέλθει διακοπή πληρωμών, κατά τη χρονική στιγμή κατάθεσης του αιτήματος, ο οφειλέτης έχει την υποχρέωση από το νόμο να υποβάλει και αίτημα κήρυξης σε πτώχευση. Εφόσον, όμως, δεν είναι συνεπής προς αυτήν την υποχρέωση, δεν απορρίπτεται σαν απαράδεκτη το αίτημα. Τουναντίον, το απαράδεκτο του αιτήματος συνεπιφέρει η μη υποβολή (Κοτσίρης & Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, 2002:50):

- Βεβαίωσης της οικονομικής υπηρεσίας που είναι αρμόδια για τις οφειλές του προς το Δημόσιο.
- Εγγράφων, που τεκμηριώνουν τα παρατιθέμενα στο αίτημα στοιχεία πλήρως.
- Γραμματίου υποβολής του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων 4.000 ευρώ ή 7.000 ευρώ, εφόσον αφορά Α.Ε.
- Αναφορά επιλεγμένου ειδήμονα από τον οφειλέτη.

- Των οικονομικών καταστάσεων του για την τελευταία αξιοποίηση.

Οι κυριότερες απόρροιες της κατάθεσης του αιτήματος για άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης που ανακύπτουν εμμέσως από τις παραγράφους 6 έως 9 του άρθρου 99 ΠτΚ, είναι οι κάτωθι (Ρόκας, 2011:11):

- ο Αυτοδίκαιη διακοπή της εξέτασης – για λογαριασμό του δικαστηρίου – του αιτήματος κήρυξης της πτώχευσης, η οποία έχει υποβληθεί είτε από τον οφειλέτη μαζί με το αίτημα ανοίγματος της διατυπώσεως εξυγίανσης είτε από οποιονδήποτε δανειστή, είτε από τον εισαγγελέα πρωτοδικών.
- ο Αυτοδίκαιη διακοπή της συζήτησης κάθε αγωγής λύσης Α.Ε. ή Ε.Π.Ε. εξαιτίας περιορισμού των ιδίων κεφαλαίων κάτω από το 1/10 του μετοχικού κεφαλαίου επί Α.Ε. και κάτω από 1/2 του εταιρικού κεφαλαίου επί ΕΠΕ., η οποία έχει καθοριστεί πριν από το διάλογο για το αίτημα ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης. Εάν, βέβαια, ο διάλογος της αγωγής λύσης καθοριστεί έπειτα από το άνοιγμα της διαδικασίας, αυτή αναβάλλεται έως την περάτωση της διαδικασίας εξυγίανσης.

Εάν, τουναντίον, το δικαστήριο κάνει δεκτό το αίτημα, τότε διατάσσει το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης, αναβάλλει την εκδίκαση πιθανού αιτήματος πτώχευσης ή αγωγής λύσης Α.Ε. ή ΕΠΕ, λαμβάνει ενδεχόμενα ζητηθέντα προληπτικά μέτρα, διορίζει μεσολαβητή αν και εφόσον έχει ζητηθεί κάτι τέτοιο, επίσης, και ειδικό εντολοδόχο και δίνει εντολή για τη σύγκληση της συνέλευση των πιστωτών, ορίζοντας την τοποθεσία και το χρόνο υλοποίησής της. Η απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου αναρτάται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ) και στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ταμείου Νομικών. Υπεύθυνος για την ανάρτηση είναι ο οφειλέτης ή ο ενδεχόμενος διορισθείς μεσολαβητής (Σωτηρόπουλος, 2008:55).

Ο ειδήμονας είναι το «κύριο εργαλείο» της διαδικασίας, με τη λογική πως η έννοιά του είναι απαραίτητη επειδή η διαδικασία «απαιτεί από το δικαστήριο να κάνει αξιολογήσεις οικονομικού περιεχομένου» (Αιτιολ. εκθ. αρθρ. 100). Ο ειδήμονας είναι ένα σπουδαίο όργανο της διαδικασίας

εξυγίανσης, όπου και συναντάμε για πρώτη φορά, αφού δεν υφίστατο ανάλογη πρόβλεψη στη διαδικασία συνδιαλλαγής (Αυγητίδης, 2011:97).

Το δικαστήριο επιλέγει τον μεσολαβητή, «ο οποίος συνυπολογίζει τις εισηγήσεις του οφειλέτη ή των δανειστών, δίχως να αποκλείεται η ιδιότητα του ειδήμονα να συμπίπτει με εκείνη του μεσολαβητή (άρθρ. 102 § 2 εδ. 2). Σε γενικές γραμμές ο μεσολαβητής θα είναι δικηγόρος, εάν το άρθρο 63 § 1 ΠτΚ περί συνδίκων και το άρθρο 4 ν. 3898/2010 περί Διαμεσολάβησης σε αστικά και εμπορικά ζητήματα, συνδέουν το γνώρισμα του συνδίκου και του μεσολαβητή –εκτός των περιστάσεων διαμεσολάβησης επί διακοινοτικής διαφοράς- με την ιδιότητα του δικηγόρου (Κοτσίρης, 2008:47).

Προληπτικά μέτρα μπορούν 1) να λαμβάνονται με την απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης ή του προέδρου του κατά τη διαδικασία των αρθρ. 682 επ. ΚΠολΔ, 2) κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον, 3) με περιεχόμενο την αναβολή συνολικώς ή κατά ένα μέρος των μέτρων ατομικής υποχρεωτικής εκτέλεσης κατά της περιουσίας του οφειλέτη (αρθρ. 103 § 1) ή κάθε άλλο μέτρο άλλο από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 ΠτΚ και δ) με διάρκεια αναβολής από την υποβολή του αιτήματος για το άνοιγμα της διαδικασίας έως τη λήξη της διαδικασίας εξυγίανσης (Ρόκας, 2011:105).

Δεν είναι σαφές πότε είναι αρμόδιο το πτωχευτικό δικαστήριο και πότε ο πρόεδρος του. Η αναβολή σχετίζεται με τις καθήκοντα του οφειλέτη που είχαν γεννηθεί πριν από την κατάθεση του αιτήματος για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης, ενώ το δικαστήριο μπορεί να παρατείνει την αναβολή και σε άλλες αξιώσεις. Στο διάστημα της αναβολής των ατομικών μέτρων δίωξης αναβάλλεται και η παραγραφή των αξιώσεων σύμφωνα με το άρθρο 255 ΑΚ. Η αναβολή επιφέρει αυτοδικαίως απαγόρευση διάθεσης των ακινήτων και του εξοπλισμού της εταιρείας (Αυγητίδης, 2011:118).

Δεν διευρύνεται στους εγγυητές ή άλλους συνοφειλέτες του οφειλέτη εκτός εάν υφίσταται σοβαρός επιχειρηματικός ή κοινωνικός κίνδυνος (αρθρ. 103 § 2). Εφόσον η δυνητική αυτή επέκταση είναι απόρροια αυτοτελούς αιτήματος των ενδιαφερομένων όπως εγγυητών, ή περικλείεται σε αίτημα του οφειλέτη, δεν ανακύπτει (Σωτηρόπουλος, 2008:76).

Μέρη της συμφωνίας είναι ο οφειλέτης και οι δανειστές. Ως προς τους τελευταίους ο νόμος ξεχωρίζει δύο είδη πλειονοτήτων: 1) εάν έχει πραγματοποιηθεί συνέλευση δανειστών (κατά τη διαδικασία του ν. 105-106) αρκεί η συμφωνία να συντάσσεται από τους πληρεξούσιους από τη συγκέντρωση (αρθρ. 106 § 5) (Κοτσίρης, 2006).

Για την αξιόπιστη λήψη της απόφασης της για αποδοχή του σχεδίου είναι υποχρεωτική η απαρτία 50% του συνόλου των αξιώσεων των δανειστών (αρθρ. 106 § 4) και πλειονότητα των δανειστών που αντιπροσωπεύουν το 60% των αξιώσεων των δανειστών που παραβρίσκονται στη συγκέντρωση όπου περικλείεται και το 40% των αξιώσεων των ενέγγυων και ιδίως προνομιούχων δανειστών που παρευρίσκονται στη συγκέντρωση (Αυγητίδης, 2011:89).

Επομένως είναι πιθανόν εφόσον υπάρξει απαρτία μόνο του 50% των αξιώσεων, δανειστές που θα εκπροσωπούν εν τέλει μόνο το 30% των αξιώσεων, όπου συγκαταλέγεται και το 20% των εμπραγμάτων ασφαλισμένων αξιώσεων, να δεσμεύουν όλους τους δανειστές, συμφωνούντες και μη. 2) Εάν δεν έχει πραγματοποιηθεί συγκέντρωση δανειστών, η συμφωνία συντάσσεται από δανειστές που εκπροσωπούν το 60% του συνόλου των αξιώσεων όπου συμπεριλαμβάνεται και το 40% των εμπραγμάτων εξασφαλισμένων αξιώσεων (αρθρ. 106 α § 1). Συνεργασία προβλέπεται πιθανώς της σύγκλησης μετόχων ή εταίρων επί εταιριών-νομικών ατόμων, εφόσον από το νομοθέτημα ή τις οικείες διατάξεις είναι απαραίτητη με πρόβλεψη μηχανισμού υποκατάστασης της σύμπραξής τους και της συγκατάθεσής τους (αρθρ. 106γ) όπως και του δημοσίου και δημόσιων οργανισμών (αρθρ. 106δ) (Σωτηρόπουλος, 2008:29).

Εν πάση περιπτώσει όποια διαδικασία και εάν ακολουθηθεί το περιεχόμενο της συμφωνίας δεν αλλάζει στην ουσία και σχηματίζεται για να υπηρετήσει τον κύριο σκοπό της διαδικασίας που είναι η εξυγίανση της εταιρείας του οφειλέτη, η αποσόβηση της πτώχευσης και η ευχαρίστηση των δανειστών (Ρόκας, 2011:81).

Στο άρθρο 106 γίνεται ενδεικτική, περιπτωσιολογική αναφορά μορφών περιεχομένου της συμφωνίας όπως η τροποποίηση των

προϋποθέσεων των υποχρεώσεων του οφειλέτη, διαλυτικές ή αναβλητικές ρήτρες, η διευθέτηση των επαφών των δανειστών μεταξύ τους, η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη, η εκχώρηση της εταιρείας του, διαβεβαιώσεις, η μείωση των αξιώσεων (Κοτσίρης & Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, 2002:35).

Ειδικότερα, το περιεχόμενο, το οποίο μπορεί να έχει μια συμφωνία προσδιορίζεται στο άρθρο 106 ε του ΠτΚ, όπου σημειώνεται πως η συμφωνία μπορεί να περικλείει οποιαδήποτε διευθέτηση του ενεργητικού και του παθητικού του οφειλέτη. Ακολούθως, ο νόμος προβαίνει σε ενδεικτική απαρίθμηση των επιμέρους προϋποθέσεων του συμφωνητικού (Ρόκας, 2011:111).

Έπειτα από το σχηματισμό του περιεχομένου της συμφωνίας και την αποδοχή των προϋποθέσεων εκ μέρους αφενός του οφειλέτη και αφετέρου των δανειστών, ακολουθεί η κατάθεση αιτήματος στο πτωχευτικό δικαστήριο για έγκριση της συμφωνίας. Μέσω της έγκρισης η συμφωνία αποκτά δεσμευτική ισχύ όχι μόνο για τα εμπλεκόμενα μέρη αλλά και για τους μη συμφωνούντες δανειστές. Η έγκριση συνιστά αναβλητική αίρεση της ισχύος της συμφωνίας. Με βάση το άρθρο 99 § 3 οι επιδιώξεις του νόμου (99§ 2) για μια διαδικασία η οποία στοχεύει στη διατήρηση, εκμετάλλευση και ανόρθωση μιας εταιρείας επιζητούνται με τη «σύναψη» και «έγκριση» συμφωνίας εξυγίανσης. Μολοταύτα ο νέος νομοθέτης παρεκκλίνει από το δίδυμο «σύναψη συμφωνίας» - «έγκριση συμφωνίας» όταν με βάση το άρθρο 106 ε § 5 μολονότι εξαρτά την ισχύ της συμφωνίας από την έγκρισή της από το πτωχευτικό δικαστήριο, εισάγει εξαίρεση εκτός αν κατά τη θέληση των εμπλεκόμενων, το σύνολο ή μέρος των προϋποθέσεων της ισχύουν μεταξύ τους και δίχως την έγκριση σύμφωνα με τις διατάξεις του κοινού δικαίου. Τίθεται το ερώτημα εάν με τη «μη εγκριμένη αυτή συμφωνία» κατορθώνονται οι επιδιώξεις της διαδικασίας, ανακύπτουν τα επακόλουθά της ή μήπως είναι εκτός πεδίου πια επιβολής των άρθρων 99 επ (Ρόκας, 2011:77).

Η προβλεπόμενη στο άρθρο 106 ειδική εκκαθάριση, σαν ομαδική διαδικασία εκτέλεσης, εξαιτίας επικείμενης πλήρους ανάθεσης της εξουσίας διοίκησης και διαχείρισης της εταιρείας από τα καταστατικά όργανα στον

εκκαθαριστή προς το σκοπό πώλησης του ενεργητικού της, είναι εκτός πλαισίου προπρωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης εφόσον τίθεται σε ισχύ όταν η ολοκλήρωση συμφωνίας εξυγίανσης είναι ανέφικτη (Αυγητίδης, 2011:51).

Η διαδικασία της ειδικής εκκαθάρισης, επαναφέρθηκε, εκ των πραγμάτων, με τον νέο νόμο, εκσυγχρονισμένη, αποσκοπώντας στη διάσωση της εταιρείας σαν λειτουργικού συνόλου στο ενδεχόμενο μη ολοκλήρωσης συμφωνίας δια της προπρωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης (Σωτηρόπουλος, 2008:27).

Η διάσωση αυτή κατορθώνεται με την ταχεία πώληση του ενεργητικού της εταιρείας σε ενδιαφερόμενους επενδυτές για το καλό της εθνικής οικονομίας αλλά και του κοινωνικού συνόλου με τη διατήρηση εργασιακών θέσεων. Η ταχεία πώληση του ενεργητικού της εταιρείας βοηθά, ούτως ή άλλως, και στην προώθηση των συμφερόντων των δανειστών μέσω της αποτροπής της απαρχαίωσης της εταιρείας (Ρόκας, 2011:132).

Με την ανάρτηση της απόφασης για τη θέση μιας εταιρείας υπό καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης, ο διορισμένος εκκαθαριστής εγκαθίσταται με τη βοήθεια της Δημόσιας Αρχής στη διαχείριση της εταιρείας, συντάσσει, δίχως χρονοτριβή απογραφή των δεδομένων της εταιρείας και σχεδιάζει Υπόμνημα Προσφοράς, όπου εκτός από τα απογραφέντα δεδομένα περιλαμβάνει και κάθε χρήσιμο στοιχείο για το ενεργητικό της εταιρείας (Κοτσίρης, 2006:123).

Ακολούθως, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών προβαίνει σε ανάρτηση "Πρόσκλησης Διενέργειας Δημόσιου Πλειοδοτικού Διαγωνισμού" για την αγορά του συνόλου ή τμήματος του ενεργητικού της υπό εκκαθάριση εταιρείας σε δύο εφημερίδες πανελλαδικής κυκλοφορίας, στο ΓΕΜΗ, στο "Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων" και στον δικτυακό τόπο της εταιρείας στο διαδίκτυο ορίζοντας, ταυτόχρονα, προθεσμία είκοσι με σαράντα εργάσιμες μέρες από την ανάρτηση της πρόσκλησης για κατάθεση προσφορών με πιστωτική επιστολή (Ρόκας, 2011:79).

Οι εμπλεκόμενοι μπορούν να πάρουν το Υπόμνημα Προσφοράς και να διενεργήσουν έλεγχο για τα πωλούμενα δεδομένα της εταιρείας, αφού συντάξουν Συμφωνία Εχεμύθειας. Έπειτα από την πάροδο της καταληκτικής ημερομηνίας για την υποβολή και αποσφράγιση των προσφορών, ο εκκαθαριστής προβαίνει σε εκτίμησή τους και συντάσσει και γνωστοποιεί και, με την οποία κατατάσσει τις προσφορές, αποδέχεται την καλύτερη και κατακυρώνει το διαγωνισμό. Εν συνεχεία, η έκθεση τίθεται στο πτωχευτικό δικαστήριο με ανάλογο αίτημα αποδοχής της. Το δικαστήριο πιστοποιεί ή δεν κάνει δεκτό το αίτημα (Αυγητίδης, 2011:28).

Σε ενδεχόμενο πιστοποίησης, συντάσσεται Σχέδιο Σύμβασης Μεταβίβασης και υπογράφεται εντός πέντε μερών και συντάσσεται πράξη ς ή υλοποίησης των καθηκόντων του αγοραστή. Η υπογεγραμμένη σύμβαση επέχει θέση οριστικής κατακύρωσης των άρθρων 1003 επ. του ΚΠολΔ. Κατά την εκχώρηση, οι συμβάσεις που είναι σε εκκρεμότητα και οι διοικητικές άδειες είναι σε ισχύ, όπως ορίζει το άρθρο 106 θ του ΠτΚ. Το ανώτατο χρονικό διάστημα της διαδικασίας εκχώρησης είναι ένας χρόνος με προοπτική παράτασης για ένα εξάμηνο ακόμη ξεκινώντας από τη σύνταξη της απογραφής για λογαριασμό του εκκαθαριστή (Κοτσίρης, 2008:68).

Σε ενδεχόμενο υπέρβασης του δωδεκάμηνου ή δεκαοκτάμηνου η διαδικασία διακόπτεται αυτοδικαίως. Καθήκον του εκκαθαριστή συνιστά η ανάρτηση Πρόσκλησης Αναγγελίας Απαιτήσεων των δανειστών εντός 15 ημερών από την υλοποίηση της εκχώρησης. Οι δανειστές έχουν προθεσμία τριάντα ημερών για την ανακοίνωση των αξιώσεών τους. Τέλος, ο εκκαθαριστής καταγράφει πίνακα κατάταξης των αξιώσεων, για το απομένον έπειτα από την αφαίρεση των δαπανών εκκαθάρισης υπόλοιπο και προχωρά στην ανάλογη ευχαρίστηση των δανειστών (Ρόκας, 2011:91).

Η ερώτηση που υπάρχει από την ώρα έναρξης ισχύος των νέων διατάξεων είναι η τύχη των συμφωνιών συνδιαλλαγής, που έχουν ήδη υπογραφεί με την προγενέστερη διαδικασία ασχέτως από το εάν έχουν ή δεν έχουν ακόμα εγκριθεί, ή δεν έχουν ακόμα υπογραφεί αλλά έχει δρομολογηθεί η υπογραφή τους με άνοιγμα διαδικασίας συνδιαλλαγής ή με κατάθεση αιτήματος ανοίγματος της προϊσχύουσας διαδικασίας. Το άρθρο 14

του ν. 4013/2011 δίνει την απάντηση στο ανωτέρω ερώτημα, το οποίο έχει τίτλο «Τελικές και μεταβατικές διατάξεις» και διευθετεί τα συναφή θέματα. Συνεπώς (Σωτηρόπουλος, 2008:74):

- Συμφωνητικά συνδιαλλαγής, όπου , ήδη, έχουν υπογραφεί σύμφωνα με την πρότερη διαδικασία συνδιαλλαγής, είτε έχουν πιστοποιηθεί είτε εκκρεμεί αίτηση πιστοποίησής του, συνεχίζουν να διέπονται από το προϊσχύον νομοθετικό κατεστημένο.
- Διατυπώσεις συνδιαλλαγής, που έχουν ανοίξει και είναι σε εκκρεμότητα, συνεχίζονται αποσκοπώντας να υπογραφεί συμφωνία, και να πιστοποιηθεί με την πρότερη διαδικασία συνδιαλλαγής ή με τη διαδικασία εξυγίανσης.

Η απόφαση ανήκει στα ενδιαφερόμενα μέρη. Εάν η διαδικασία συνδιαλλαγής βρίσκεται στη φάση των ενεργειών του διορισμένου από το νόμο μεσολαβητή, η καταληκτική ημερομηνία, που έχει υποβάλλει το δικαστήριο για τη διεκπεραίωση του έργου του, και η οποία σύμφωνα με το άρθρο 100 παρ. 1 ΠτΚ, όπως ήταν σε ισχύ, δεν μπορεί να είναι παραπάνω των δύο μηνών, πλέον, δεν λήγει πριν το διάστημα δύο μηνών από τη θέση σε ισχύ του νέου νόμου (Αυγητίδης, 2011:121).

3. Εκκρεμείς. Αιτήματα για άνοιγμα διαδικασίας συνδιαλλαγής, αξιολογούνται σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις, εκτός εάν οι αιτούντες τις μετατρέψουν σε αιτήματα για άνοιγμα διαδικασίας εξυγίανσης με απλή ανακοίνωση στο δικαστήριο. Από την αναφορά των πιο σημαντικών ιδιομορφιών της νεοείσακτης διαδικασίας εξυγίανσης γίνεται κατανοητό πως αφορά μια απόπειρα συγχώνευσης των θετικών στοιχείων της καταργημένης διευθέτησης του άρθρου 44 του 61 ν. 1892/1990 και της διευθέτησης του Πτωχευτικού Κώδικα για τη διαδικασία συνδιαλλαγής. Οι κύριοι νεωτερισμοί που θέλει να εισάγει ο καινούριος νόμος σχετίζονται με (Κοτσίρης, 2006:65):

1. Την προοπτική εισόδου στη διαδικασία εξυγίανσης εταιρειών που έχουν, ήδη, εισέλθει στη φάση διακοπής πληρωμών.
2. Την εισαγωγή του θεσμού των συνελεύσεων των δανειστών.

3. Στην κατοχύρωση της υπόσχεσης των μη συναινούντων στην συμφωνία δανειστών από το περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης. Σκοπός της προσπάθειας αυτής συνιστά η λύση του «ζητήματος της συλλογικής δράσης», στο πεδίο του οποίου δανειστές με λιγότερα χρέη δε συμφωνούν στη σύναψη συμφωνίας, αν και ξέρουν πως η διάσωση της εταιρείας είναι προς το συλλογικό συμφέρον, αφού αντιμετωπίζοντας περιορισμένο κίνδυνο από την πιθανή πτώχευση και οικονομική κατάρρευση της εταιρείας, εκτιμούν πως οι μεγαλύτεροι δανειστές θα υποχρεωθούν να εξοφλήσουν τις οφειλές τους.

4. Την πρόβλεψη μη αυτόματης πραγματοποίησης της αναστολής των ατομικών διώξεων εναντίον του οφειλέτη από τη στιγμή της εισόδου του στη διαδικασία εξυγίανσης αλλά η επιβολή της, έπειτα από αίτημα, ως προληπτικό μέτρο. Κύρια οφέλη του θεσμού συνιστούν (Ρόκας, 2011:11):

- η προοπτική επιβολής της διαδικασίας σε εταιρείες που έχουν ήδη εισέλθει στην περίοδο διακοπής πληρωμών, κάτι που αποδεικνύει μια μεγάλη επιθυμία για εξυγίανση και διατήρηση της βιωσιμότητας των εταιρειών,
- η πρόβλεψη για γρήγορη περάτωση της διαδικασίας εξυγίανσης αποσκοπώντας στην πιο αποτελεσματική και ταχύτερη έξοδο από δυσάρεστες οικονομικές καταστάσεις,
- η υπόσχεση των μη συναινούντων στην υπογραφή της συμφωνίας δανειστών από τις προϋποθέσεις της με απώτερο στόχο την αποφυγή φαινομένων μετακύλησης της ευθύνης στου δανειστές με μεγάλα χρέη και επιβάρυνσης του ομαδικού συμφέροντος (α 106 σχ. νόμου),
- η μη πρόβλεψη αυτόματης επέλευσης της συνέπειας της αναστολής των ατομικών διώξεων κατά του οφειλέτη με την έκδοση της απόφασης ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης ούτως ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα εισόδου σε αυτήν με μοναδική επιδίωξη την αναβολή των ατομικών διώξεων.

1) Ο δυνητικός και, ως εκ τούτου, όχι αναγκαστικός ορισμός μεσολαβητή από το Πτωχευτικό Δικαστήριο για την διεξαγωγή των συζητήσεων και το σχηματισμό του περιεχομένου του συμφωνητικού, κάτι

που θέτει υπό αμφισβήτηση το κατά πόσο θα καταστεί δυνατός ο συμβιβασμός των μερών και η ολοκλήρωση μιας λύσης ευρείας αποδοχής που θα βοηθήσει πραγματικά στη διατήρηση της βιωσιμότητας της εταιρείας.

2) Η ακούσια δέσμευση των δανειστών που συναινούν από το περιεχόμενο του συμφωνητικού που συνιστά καταστρατήγηση του δικαιώματος της αυτοδέσμευσης.

3) Η αμφιλεγόμενη αποτελεσματικότητα του θεσμού στις περιστάσεις, κατά τις οποίες η εταιρεία έχει ήδη εισέλθει στο στάδιο διακοπής πληρωμών και η μη συμφωνία του χαρακτηρισμού της ως προπτωχευτικής διαδικασίας σε αυτή την περίπτωση, αφού η διακοπή πληρωμών σημαίνει, ουσιαστικά (όχι όμως και τυπικά) την είσοδο στο στάδιο της πτώχευσης και τη δυσχέρεια χειρισμού των τελματωδών οικονομικών καταστάσεων.

Άρα, συμπεραίνεται εύκολα η οριστική και επαγωγική εξακρίβωση πως η διαδικασία εξυγίανσης δε συνιστά κανέναν νέο θεσμό αλλά μια δοκιμή, πιθανώς δίχως μεγάλη πρόοδο, σύμμειξης στοιχείων του παλιού θεσμού της εξυγίανσης και της συμφωνίας συνδιαλλαγής. Μια τέτοια συσχέτιση, δίχως σύνεση και εξίσωση επακόλουθων σε κάθε περίπτωση ενέχει κινδύνους που θα φανούν πολύ σύντομα στην πράξη (Κοτσίρης, 2008:106).

2.2 Η διαδικασία εξυγίανσης εκτός δικαστηρίου

Σαν εξωδικαστική διαδικασία εξυγίανσης θα περιγραφόταν το σύνολο των πράξεων, όπου προβαίνει ο οφειλέτης, που ικανοποιεί τους όρους για υπαγωγή του στη διαδικασία εξυγίανσης, για να πετύχει την υπογραφή της συμφωνίας με τους δανειστές του, δίχως να δραστηριοποιήσει το δικαστικό μηχανισμό, στοχεύοντας, φυσικά, στη λύση των θεμάτων του οικονομικής φύσεως, με τέτοιο τρόπο που να αποφεύγεται η κήρυξη της πτώχευσης, να αποκαθίσταται η εταιρεία και να εξυπηρετείται, ταυτόχρονα, η συλλογική ευαρέσκεια των δανειστών (Αυγητίδης, 2011:200).

Η λέξη "εξωδικαστική" δεν αναλύει ευκρινώς τη συγκεκριμένη διαδικασία, αφού το δικαστήριο είναι αυτό, που, τελικά, πιστοποιεί τη συμφωνία, στην οποία καταλήγουν τα μέρη, εκτιμάται, πάραυτα, δόκιμος, εφόσον αποδίδει τις κύριες ιδιομορφίες της σε σύγκριση με το ύφος εκείνο της διαδικασίας εξυγίανσης, όπου το δικαστήριο παίζει βασικό ρόλο, δεχόμενο το συναφές αίτημα, ορίζοντας μεσολαβητή, συντρέχοντας τη διαδικασία και πιστοποιώντας την ανάλογη συμφωνία. Τα άρθρα 99 παρ. 4, 106 β, 106 ε παρ. 5, 6, 7 και 106 στ του ΠτΚ κάνουν αναφορά στη συγκεκριμένη διαδικασία (Ρόκας, 2011:179).

Στο πεδίο της εξωδικαστικής διαδικασίας εξυγίανσης ο οφειλέτης αναλαμβάνει την πρωτοβουλία και έρχεται σε επαφή με τους δανειστές του αποσκοπώντας στη σύναψη συμφωνίας εξυγιαντικής για την εταιρεία του. Το περιεχόμενο της συμφωνίας μπορεί να σχηματιστεί, ενδεικτικά, όπως ορίζεται στο άρθρο 106 ε του ΠτΚ, το οποίο θα αναλυθεί, ευρέως, στο οικείο κεφάλαιο. Η διαβούλευση ανήκει στα μέρη και οποιαδήποτε διαμεσολαβητική δράση δεν επιβάλλεται από το νόμο (Κοτσίρης & Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, 2002:135).

Η εκτίμηση του ποσοστού των εμπλεκόμενων δανειστών γίνεται σύμφωνα με την κατάσταση δανειστών, η οποία πρέπει να προσθέτεται στη συμφωνία εξυγίανσης και να αναφέρεται σε ημερομηνία που δεν προηγείται από την ημερομηνία κατάθεσης της συμφωνίας προς πιστοποίηση στο δικαστήριο μεγαλύτερη από τρεις μήνες. Κατά το άρθρο 106 ε παρ. 7 η συμφωνία πρέπει να συνοδεύεται από επιχειρηματικό πλάνο, το οποίο δεν πρέπει να ξεπερνάει ή να υπολείπεται του χρονικού διαστήματος της συμφωνίας και θα πρέπει να παίρνει έγκριση από τον οφειλέτη και τους δανειστές οι οποίοι είναι συμβεβλημένοι (Σωτηρόπουλος, 2008:118).

Κατά τ' άλλα η αίτηση για επικύρωση της συμφωνίας, στην οποία περιγράφεται, υποχρεωτικά, η οικονομική κατάσταση του οφειλέτη και της επιχείρησής του, πρέπει να συνοδεύεται από όλα τα έγγραφα, τα οποία κατατίθενται και σε περίπτωση υποβολής αίτησης για άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης, δηλαδή από έκθεση εμπειρογνώμονα και αίτηση

κήρυξης σε πτώχευση, αν έχει, ήδη επέλθει παύση πληρωμών (Ρόκας, 2011:122).

Ακολουθεί προσδιορισμός δικασίμου εντός δύο το πολύ μηνών από την υποβολή της αίτησης και απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου απορριπτική ή επικυρωτική της συμφωνίας εξυγίανσης. Εάν απορριφθεί το αίτημα, το δικαστήριο διερευνά το συνυποβληθείς αίτημα κήρυξης σε πτώχευση, εάν έχει, ήδη επέλθει διακοπή πληρωμών και αποφασίζει επί αυτής (Κοτσίρης, 2006:95).

Το είδος της συμφωνίας είναι γραπτό, όπως ανακύπτει από το άρθρο 106 ε παρ. 6. Συγκεκριμένα, η συμφωνία εξυγίανσης συνάπτεται με ιδιωτικό έγγραφο, εκτός εάν τα καθήκοντα, που αναλαμβάνονται, απαιτούν τη σύνταξη δημοσίου εγγράφου. Είναι αξιοσημείωτο, πως, εάν απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο, το τελευταίο μπορεί να αναπληρωθεί με δήλωση στο δικαστήριο (Αυγητίδης, 2011:91).

Το άρθρο 106 β παρ. 2 του ΠτΚ προβλέπει την προοπτική λήψης προληπτικών μέτρων, στο διάστημα, το οποίο μεσολαβεί μεταξύ της κατάθεσης αιτήματος για πιστοποίηση της συμφωνίας και την έκδοση ανάλογης απόφασης από το δικαστήριο. Η απόφαση για τη λήψη προληπτικών μέτρων εκδίδεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ενώ το συγκεκριμένο περιεχόμενό τους ορίζεται στη συναφή απόφαση με αναλογική επιβολή του άρθρου 103 ΠτΚ (Ρόκας, 2011:119).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

ΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

3.1 Το ελληνικό πτωχευτικό δίκαιο

Οι διατάξεις σχετικά με την εκχώρηση της εταιρείας σαν σύνολο στο πεδίο των προπτωχευτικών διατυπώσεων αφερεγγυότητας και της πτώχευσης τέθηκαν προς το σκοπό όπως όλη η περιουσία του οφειλέτη να καταστεί υπέγγυα των πιστωτών του και αντικείμενο μαζικής υποχρεωτικής εκτέλεσης και να θέσουν στη διάθεση των δανειστών το ολοκληρωμένο πεδίο των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας. Για να τεθούν σε ισχύ οι εν λόγω διατάξεις, θα πρέπει το ειδικό περιουσιακό στοιχείο της εταιρείας, να γίνει αναγνωρίσιμο ως αντικείμενο περιουσιακού δικαιώματος, αφού ούτως ή άλλως υπέγγυα για τις οφειλές του ατόμου δεν είναι τα πράγματα ή τα πνευματικά αγαθά αλλά τα δικαιώματα επ' αυτών. Στο δίκαιό μας υφίστανται πάρα πολλές διατάξεις, που προάγουν τους διαλόγους για την υπόσταση δικαιώματος στην εταιρεία και για την υπαγωγή της στις διατάξεις που κυβερνούν τους θεσμούς της ατομικής αλλά και της συλλογικής υποχρεωτικής εκτέλεσης. Διατάξεις που αναφέρουν την εταιρεία ως αγαθό που υπόκειται σε αξιοποίηση, εκχώρηση, απόφαση ή αναγκαστική εκτέλεση. Χαρακτηριστικά συνοψίζουμε (Αγγελάκης, 2010:88):

α) τα άρθρα 479 και 1624 αρ. 6 ΑΚ, για την εκχώρηση εταιρείας, για τη σύσταση νέας ή την τύχη γενικά της υφιστάμενης εταιρείας του ανηλίκου,

β) τα άρθρα 483,484 και 1034 παρ. 1 ΚΠολΔ, για την απόφαση της εταιρείας σε έναν από τους κοινωνούς ή εταίρους, για την πώληση σε δημοπρασία της προς διανομή εταιρείας και για την υποχρεωτική διαχείριση εταιρείας,

γ) τα άρθρα 20-23 του προϊσχύοντος νόμου 1998/1939, για την εκχώρηση ή εκποίηση σε πτώχευση σήματος της εταιρείας μαζί με την εταιρεία στο σύνολό της,

δ) τις διατάξεις που μας ενδιαφέρουν σε αυτή την έρευνα και προβλέπουν την εταιρική της θέση υπό ειδική εκκαθάριση, επιτρέποντας την εκποίηση της εταιρείας ως σύνολο επιμέρους περιουσιακών στοιχείων σε προπρωχευτική φάση, αλλά και στο φάσμα της διανομής του προϊόντος της πτώχευσης, έπειτα από την κήρυξη αυτής, με εκποίηση της εταιρείας του οφειλέτη ως συνόλου.

Σε όλες αυτές τις διατάξεις, ο νόμος κάνει λόγο για ένα μόνο δικαίωμα, σε εκείνο του συνόλου της εταιρείας, επειδή αυτό ακριβώς το δικαίωμα διατίθεται στην ειδική εκκαθάριση (αρ. 106ια Ν. 3588/2007) ή αντίστοιχα στη πτώχευση (αρ. 135 επ.), ώστε οι δανειστές να ευχαριστηθούν από την αξία του. Εξάλλου, η εκχώρηση του ενεργητικού της εταιρείας γίνεται έναντι συνολικού τιμήματος (άρθρο 141 ΠτΚ), με μία μόνο ενέργεια, η οποία κυριεύει και κάθε δικαίωμα που έχει με την εταιρεία (Μιχαλόπουλος, 2012:61).

Αλλά η ερώτηση εφόσον η εταιρεία μπορεί να νοηθεί σαν αντικείμενο δικαιώματος, εξαρτάται πρωτίτως από την έννοια που δίνουμε στην εταιρεία. Συνεπώς, με βάση την κλασική έννοια, η εταιρεία είναι σύνολο πραγμάτων, δικαιωμάτων, αληθινών περιστάσεων ή επαφών, που συνιστά μεθοδική οικονομική ενότητα γύρω από τον οργανισμό της. Σύμφωνα με άλλη έννοια, η εταιρεία είναι σύνολο πραγμάτων, δικαιωμάτων, αληθινών περιστάσεων ή επαφών που συνιστούν μαζί μια οικονομική ενότητα γύρω από τον οργανισμό της για τη βλέψη οικονομικού στόχου, ενώ σύμφωνα με τρίτη γνώμη είναι σύνολο πολλαπλών στοιχείων, υλικών και πνευματικών, το οποίο έχει συσταθεί και οργανωθεί παραγωγικά και παρουσιάζεται ως μέσο και ως απόρροια οικονομικής δράσης (Ρόκας, 2008:165).

Από τις ανωτέρω τρεις έννοιες γίνεται αντιληπτό πως προκρίνεται η ενότητα της εταιρείας, σε συνάρτηση με τη αποφασιστική της παρουσία στην οικονομία, που συνιστούν και το αδιάσειστο γνώρισμα της εταιρείας και μας κατευθύνουν ορθολογιστικά στην αντίληψη πως η εταιρεία μπορεί και πρέπει να καταστεί αντικείμενο ανεξάρτητου δικαιώματος (Περάκης, 1990:120).

Έχουμε πάραυτα την υποχρέωση να την αναγνωρίσουμε σαν αντικείμενο αυτόνομου και μάλιστα και απολύτου δικαιώματος; Όντως, η εν

λόγω αναγνώριση θα κάλυπτε ολοκληρωτικά τα δικαιώματα του επιχειρηματία για την προστασία της εταιρείας του από κάθε απαγορευμένη προσβολή τρίτου, όσο και τους δανειστές του οι οποίοι θέλουν την υπεγγυότητα όλης της εταιρείας για τη σύννομη διασφάλιση των αξιώσεών τους. Αλλά τι συμβαίνει με τις κρατούσες αρχές της ειδίκευσης και της δημοσιότητας, που απαιτούν αφενός την αναγνώριση (απολύτου) δικαιώματος μόνο επί ατομικώς κάποιων πραγμάτων και την παρουσίαση με δημόσιο τρόπο της εκχώρησης κάθε ειδικότερου στοιχείου το οποίο υπάγεται στην εταιρεία (Αυγητίδης, 2011:94);

Διακρίνουμε πως στο πτωχευτικό δίκαιο, η ανάγκη τήρησης των παραπάνω όρων της ειδικότητας και της δημοσιότητας, ικανοποιείται σε μεγάλο βαθμό με την επιβολή του εγγράφου τύπου στην εκχώρηση της εταιρείας, για να κατορθώνεται ο σεβασμός στην εταιρεία σαν ενότητα αλλά και σαν σύνολο πολλών αυτόνομων οργανικών και λειτουργικών στοιχείων. Τύπος που επιβάλλεται σε κάθε περίπτωση επί του ειδικού κατεστημένου που ισχύει στα ακίνητα, στα καράβια και στα πνευματικά αγαθά της εταιρείας. Άρα, στο πεδίο της ειδικής εκκαθάρισης εταιρειών, η σύμβαση εκχώρησης του ενεργητικού της εταιρείας υφίσταται στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου, ως εκ τούτου να τηρείται ο τύπος που προϋποθέτει το άρθρο 1033 εδ. 2 ΑΚ και βέβαια στην σύμβαση περιλαμβάνεται ακριβής ανάλυση όλων των δεδομένων της εταιρείας, ειδικά εκείνων για την εκχώρηση των οποίων είναι απαραίτητη η ειδική δημοσιότητα. Επιπλέον, μόλις καταβληθεί το τίμημα συμπληρώνεται παρουσία του συμβολαιογράφου πράξης και περιέρχονται άνευ άλλων στον αγοραστή τα στοιχεία του ενεργητικού της εταιρείας. Η πράξη αποπληρωμής μαζί με τη σύμβαση εκχώρησης τίθενται στην ειδική δημοσιότητα όπου το κοινό δίκαιο προβλέπει για κάποιες πληροφορίες της εταιρείας (Παναγιώτου, 2011:17).

Αντίστοιχα ισχύουν και επί πτώχευσης, για την εκχώρηση του συνόλου της εταιρείας του οφειλέτη (άρθρο 135 επ. ΠτΚ), αφού η εκχώρηση του ενεργητικού της γίνεται έναντι συνεκτικού τιμήματος, με μία μόνο ενέργεια που τίθεται στον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου. Στην εν λόγω ενέργεια αναφέρονται όλες οι πληροφορίες της εταιρείας, όπως δηλώνονται στην ανεπίσημη έκθεση του συνδίκου. Για την καταβολή του

τιμήματος συντάσσεται αντίστοιχα συμβολαιογραφική πράξη αποπληρωμής, ενώ με την εκχώρηση της εταιρείας εκχωρούνται μαζί και οι διοικητικές άδειες (Νικολόπουλος, 2003:29).

Εν τέλει, για τη διαδικασία της συλλογικής εκτέλεσης, η απαραίτητη δημοσιότητα υπηρετείται μερικώς και υπό το φως των οικείων δικαστικών αποφάσεων, ήτοι εκείνων που επιβάλλουν όπως θα δούμε την ειδική εκκαθάριση ή την πτώχευση, στη πτώχευση δε, εκείνης που επιδοκιμάζει την εκχώρηση της εταιρείας ως συνόλου. Και το δίκαιο κάτω από τις τωρινές περιστάσεις, εκτιμά ικανοποιητική τη δημοσιότητα που συνοδεύει τις δικαστικές αποφάσεις σύμφωνα με το Σύνταγμα. Επομένως, η μεταβίβαση της εταιρείας ως συνόλου στα όρια της ειδικής εκκαθάρισης και της πτώχευσης καλύπτεται ικανοποιητικώς από την προβολή των συναφών δικαστικών αποφάσεων.

Πρακτικές των ευρύτερων αυτών αρχών φυσικά συναντάμε στη συλλογική, αλλά και στην ατομική υποχρεωτική εκτέλεση, όπου τίθενται σε ισχύ ιδιαίτερα οι όροι που επιβάλλουν αφενός την μεία στην πράξη εκχώρησης των στοιχείων της εταιρείας και αφετέρου την τήρηση της ειδικής δημοσιότητας που ισχύει για μερικά από τα στοιχεία αυτά, ενώ βεβαίως η αναφορά των στοιχείων θα γίνει και στην ενδεχόμενη εκδοθείσα δικαστική απόφαση. Συνεπώς, το Εφετείο Θεσσαλονίκης, με την υπ' αριθμόν 204/2008 απόφαση του αποδέχτηκε πως η εταιρεία συνιστά αντικείμενο δικαιώματος και πως υπάγεται στη διευθέτηση των άρθρων 1022 επ. ΚΠολΔ και έδωσε εντολή για την κατάσχεση τηλεοπτικού σταθμού ως εταιρείας (Σπυριδάκης, 2008:36).

Εντούτοις, υφίσταται ακόμη μια αυτοσυγκράτηση στην θεωρία, για την αναγνώριση αυτόνομου και απολύτου δικαιώματος στην εταιρεία, όπως αυτό προβλέπεται για τα εμπράγματα δικαιώματα επί ατομικώς καθορισμένων αντικειμένων, η οποία με βάση κάποιους απαιτεί ειδική νομοθετική πρόβλεψη. Οπότε ο νόμος, δίχως να κατασκευάσει ένα πλάσμα δικαίου, μπορεί να προσδώσει την ειδικότητα σε ένα αντικείμενο που δεν την έχει από τη φύση του (Παμπούκης, 2000:139).

Θα μπορούσε να ειπωθεί, πως υπό το πρίσμα του Πτωχευτικού Δικαίου και έπειτα από τις καταλυτικές μεταβολές που προέκυψαν με το ν. 3588/2007 και τις εν συνεχεία τροποποιήσεις αυτού, εκτιμάται μάλλον ενδεδειγμένη ή και επιτακτική αυτή η αναγνώριση και για αιτίες οικονομικού ωφελιμισμού, αφού ήδη με τη θέσπιση της δυνατότητας συνεκτικής μεταβίβασης της εταιρείας με μία μόνο δικαιοπραξία και με εκποίηση όλων των πνευματικών, ασώματων, κινητών και ακινήτων στοιχείων της εταιρείας, αφενός μεταβιβάζεται εν τέλει η ιδιοκτησία όλης της εταιρείας και αφετέρου γίνεται προσπάθεια για τη σωτηρία, ανάπτυξη και διάθεση της υπεραξίας, που πηγάζει από την οργανωτική συνοχή όλων αυτών των στοιχείων που αποτελούν την εταιρεία κι έχουν τεθεί στην εξυπηρέτηση της επιχειρηματικής επιδίωξης (Ρόκας, 2008:120).

Εν πάση περιπτώσει, μπορούμε να μιλάμε με ασφάλεια για μια ομάδα δικαίου και ως τέτοια τη μεταχειρίζεται σίγουρα ο νομοθέτης, θεσπίζοντας την «μεταβίβαση της εταιρείας ως συνόλου» (Σταθόπουλος, 2004:97).

3.2 Το άρθρο 99

Το άρθρο 99 του Νέου Πτωχευτικού Κώδικα αποσκοπεί στο να αποφευχθεί η πτώχευση των επιχειρήσεων μέσω μίας διαδικασίας εξυγίανσης, όταν μια επιχείρηση δεν είναι δυνατόν να είναι συνεπής στις υποχρεώσεις ιδίως εξαιτίας απουσίας οικονομικής ρευστότητας (Βέλλας, 2008:80).

Με την ενσωμάτωση μιας επιχείρησης στο άρθρο 99 της δίνεται η προοπτική της επαναδιαπραγμάτευσης με τους δανειστές της και έχει το χρονικό όριο εύρεσης μιας αειφόρας λύσης. Σε γενικές γραμμές, αυτή η διευθέτηση παρέχει σε εταιρείες που εξαιτίας αντικειμένου είναι επιχειρηματικά αειφόρες αλλά αντιμετωπίζουν ζητήματα ρευστότητας, να εξακολουθήσουν να είναι σε λειτουργία και να μην φτάσουν στη πτώχευση (Καράκωστας, 2004:45).

Παρακάτω, θα αναπτυχθούν τα ζητήματα που αφορούν τη διαδικασία εξυγίανσης, όπως τους όρους ενσωμάτωσης σε αυτήν, τις αιτίες απόρριψης όπως και τα επακόλουθά της (Κοτσίρης, 2011:171).

Το άρθρο 99, επιτρέπει στις εταιρείες να απευθυνθούν στα πρωτοδικεία και να ζητήσουν προστασία και συνδιαλλαγή με τους δανειστές τους, αποσκοπώντας στην αποτροπή της πτώχευσης. Αυτή η διαδικασία είναι συναινετική και μη υποχρεωτική και κάθε πρόσωπο που έχει πτωχευτική ικανότητα, μπορεί να ζητήσει την υπαγωγή του σε αυτή. Ο στόχος της υπαγωγής στο άρθρο 99 είναι η σύναψη και η πιστοποίηση της συμφωνίας εξυγίανσης που θα βοηθήσει τον οφειλέτη να ανακάμψει και να μην οδηγηθεί στη πτώχευση (Κοτσίρης, 2011:164).

Εν συντομία:

- Για να υπαχθεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο θα πρέπει να έχει καθυστερημένα χρέη το λιγότερο 500.000 ευρώ.
- Το συμφωνητικό συνδιαλλαγής δεσμεύει μόνο εκείνους που τη συνέταξαν.
- Στο αίτημα επισυνάπτεται σε γραμμάτιο κατάθεσης του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ποσό 5.000 ευρώ για την αμοιβή του ειδήμονα και του μεσολαβητή.
- Το Δημόσιο, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, δημόσιες εταιρείες, οργανισμούς κοινωνικής πρόνοιας και ασφάλισης μπορούν να συμφωνούν σε μείωση των αξιώσεων, με τις ίδιες προϋποθέσεις που θα μείωνε τις αξιώσεις του και ένας ιδιώτης δανειστής.

Υφίστανται κάποιες περιστάσεις που η προσχώρηση στο άρθρο 99 δεν κατέστη επιτεύξιμη. Το δικαστήριο έπειτα από τον έλεγχο του αιτήματος, μπορεί να την αρνηθεί εφόσον υφίστανται μία ή παραπάνω από τις κάτωθι αιτίες (Ρόκας, 2008:68):

- οι κανόνες της συμφωνίας δε διασφαλίζουν την διάρκεια της επιχειρηματικής δράσης.
- θίγονται τα οφέλη των δανειστών που δεν υπέγραψαν το συμφωνητικό.
- Το διάστημα ισχύος του συμφωνητικού συνομολογείται για διάστημα πέραν της διετίας από την πιστοποίησή της.
- Εάν ο οφειλέτης έχει περιέλθει σε διακοπή πληρωμών με το αίτημα για την υπαγωγή στο άρθρο 99 πρέπει να συνυποβάλλει και αίτημα

για την κήρυξη της πτώχευσης. Εάν δεν υποβληθεί αίτημα πτώχευσης, το αίτημα για υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης απορρίπτεται.

Η βασική επιδίωξη της διαδικασίας εξυγίανσης είναι η αναδιάρθρωση και διατήρηση της εταιρείας για να πραγματοποιηθεί η διάσωσή της και μέσω αυτής να μείνουν ευχαριστημένοι και οι δανειστές της. Για να οριστικοποιηθεί η ενσωμάτωση στη διαδικασία ελέγχεται το κέρδος που θα είχαν οι δανειστές από τη ρευστοποίηση του ενεργητικού της επιχείρησης με εκείνο που πιθανολογείται πως θα έχουν μέσα από τη διαδικασία εξυγίανσης. Εφόσον το δεύτερο ποσό είναι πιο μικρό από το πρώτο, τότε οι δανειστές ζημιώνονται και η διαδικασία μένει στάσιμη (ως άνω).

Για να αρχίσει η διαδικασία πρέπει να υπάρχει η απόφαση του δικαστηρίου, η οποία εκδίδεται εάν ο δικαστής πειστεί από το αίτημα του οφειλέτη και την έκθεση του ειδήμονα πως η διαδικασία θα έχει καλό αντίκτυπο στην ευχαρίστηση των δανειστών και στην επιβίωση της εταιρείας, καθώς και ο μεσολαβητής. Ο μεσολαβητής μπορεί να εισηγηθεί ποικίλες λύσεις όπως η μείωση των αξιώσεων, η παράταση του χρόνου λήξης τους ή ακόμα και η μεταβίβαση τμήματος της εταιρείας και αφού συγκεντρώσει όλες τις αξιώσεις των δανειστών, συντάσσει ένα σχέδιο εσόδων για τα επόμενα δύο χρόνια. Αυτό το σχέδιο παρουσιάζεται στους δανειστές αποσκοπώντας στην εκπλήρωση του συμφωνητικού, εφόσον συμφωνήσει η πλειονότητα εκείνων (Αυγητίδης, 2010:133).

Εφόσον ολοκληρωθεί η συμφωνία, πιστοποιείται με δικαστική απόφαση και αρχίζει η διαδικασία της εξυγίανσης. Έπειτα από τη δικαστική επικύρωση η εταιρεία αρχίζει να βαδίζει αυστηρά σύμφωνα με το σχέδιο εξυγίανσης των 48 δόσεων αφού η μη πληρωμή κάποιας δόσης δημιουργεί άμεση ανατροπή της διαδικασίας (Κοτσίρης, 2010:130).

Τα πιο σημαντικά προνόμια που παρέχει η πιστοποίηση του συμφωνητικού στον οφειλέτη είναι η διακοπή ασφαλιστικών μέτρων εναντίον του και η κατάργηση απαγόρευσης έκδοσης επιταγών (Παναγιώτου, 2011:99).

Παράλληλα, ένα από τα πιο σημαντικά πράγματα είναι ότι δεν υπάρχει άνοιγμα διαδικασίας, ο οφειλέτης πάει μια συμφωνία έτοιμη την οποία επικυρώνει το δικαστήριο.

Συνοψίζοντας, σύμφωνα με το άρθρο 99, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1, το οποίο έχει το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του στην Ελλάδα και βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεών του κατά τρόπο γενικό, δύναται να αιτείται την επικύρωση της συνυποβαλλόμενης συμφωνίας εξυγίανσης που προβλέπεται στο άρθρο 100. Το πρόσωπο του προηγούμενου εδαφίου δύναται να υποβάλει την ως άνω αίτηση και όταν δεν συντρέχει παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης, αν κατά την κρίση του δικαστηρίου υφίσταται απλώς πιθανότητα αφερεγγυότητάς του, η οποία δύναται να αρθεί με τη διαδικασία αυτή. Παράλληλα, η διαδικασία εξυγίανσης αποτελεί συλλογική προπτωχευτική διαδικασία, που αποσκοπεί στη διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της επιχείρησης με την επικύρωση της συμφωνίας που προβλέπεται στο παρόν κεφάλαιο, χωρίς να παραβιάζεται η συλλογική ευχαρίστηση των πιστωτών. Η συλλογική ευχαρίστηση των πιστωτών παραβιάζεται, αν προβλέπεται ότι οι μη συμβαλλόμενοι στη συμφωνία πιστωτές θα βρεθούν σε χειρότερη οικονομική θέση από αυτή στην οποία θα βρίσκονταν με βάση το όγδοο κεφάλαιο του παρόντος Κώδικα. Για την εκτίμηση της οικονομικής θέσης των πιστωτών λαμβάνονται υπόψη τα ποσά και τυχόν άλλα ανταλλάγματα που θα λάβουν και οι όροι αποπληρωμής των ποσών αυτών (Άρθρο 99-107, 2017: 1).

Αν ο οφειλέτης έχει περιέλθει σε παύση πληρωμών, με την αίτηση για επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης του παρόντος κεφαλαίου πρέπει να συνυποβάλλεται με το ίδιο δικόγραφο αίτηση για την κήρυξη πτώχευσης κατά το άρθρο 5 παράγραφος 2. Παράλειψη συνυποβολής αίτησης πτώχευσης δεν καθιστά απαράδεκτη την αίτηση επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης του παρόντος κεφαλαίου, είναι όμως δυνατή η υποβολή αίτησης πτώχευσης από τους πιστωτές ή τον εισαγγελέα πρωτοδικών, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του παρόντος Κώδικα. Το άρθρο 98 εφαρμόζεται και στην παρούσα περίπτωση. Αν το πτωχευτικό

δικαστήριο δεχθεί την αίτηση επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης, απορρίπτει την αίτηση κήρυξης πτώχευσης με την απόφαση με την οποία επικυρώνει τη συμφωνία. Αν το πτωχευτικό δικαστήριο απορρίψει την αίτηση επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης, προχωρεί στην εξέταση της αίτησης πτώχευσης. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως σε αιτήσεις του οφειλέτη, πιστωτών ή του εισαγγελέα πρωτοδικών για την κήρυξη πτώχευσης, οι οποίες εκκρεμούν κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης του παρόντος κεφαλαίου και σε αιτήσεις του οφειλέτη, πιστωτών ή του εισαγγελέα πρωτοδικών οι οποίες κατατίθενται στο χρονικό διάστημα μετά από την υποβολή της αίτησης αυτής. Στην περίπτωση αυτή και μετά από αίτημα του οφειλέτη ή πιστωτή, η αίτηση κήρυξης της πτώχευσης είτε συνεκδικάζεται είτε αναβάλλεται για συνεκδίκαση με την αίτηση επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης (ως άνω).

Επιπρόσθετα, αν ο οφειλέτης περιέλθει σε κατάσταση παύσης πληρωμών μετά την υποβολή αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης, οφείλει να υποβάλει αίτηση πτώχευσης σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2 και δύναται να ζητήσει την αναστολή της εξέτασης της αίτησης πτώχευσης μέχρι την έκδοση απόφασης επί της αιτήσεως επικυρώσεως. Στην περίπτωση που ο οφειλέτης είναι ανώνυμη εταιρεία και συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 48 παράγραφος 1 στοιχείο γ' του κ.ν. 2190/1920, αναστέλλεται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης, ήτοι από την υποβολή της αίτησης επικύρωσης του άρθρου 104 του παρόντος μέχρι να εκδοθεί απόφαση για αυτή, η έκδοση απόφασης για τη λύση της εταιρείας και η τυχόν προθεσμία που έχει χορηγηθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου παρατείνεται αυτοδικαίως μέχρι τη λήξη της διαδικασίας εξυγίανσης. Αν ο οφειλέτης είναι εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 45 παράγραφος 2 του ν. 3190/1955, αναστέλλεται κατά την ως άνω διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης η έκδοση απόφασης για τη λύση της εταιρείας. Αρμόδιο δικαστήριο για τις διαδικασίες του παρόντος κεφαλαίου είναι το κατά το άρθρο 4 αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο που, με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, δικάζει με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Οι αποφάσεις του δεν υπόκεινται σε τακτικά ή έκτακτα ένδικα μέσα, εκτός αν ορίζεται

διαφορετικά. Τέλος, οι διατάξεις των άλλων κεφαλαίων του παρόντος Κώδικα εφαρμόζονται στις διαδικασίες του παρόντος κεφαλαίου μόνο στο μέτρο που γίνεται παραπομπή σε αυτές» (ως άνω).

1.4.4. Τροποποιήσεις στη Διαδικασία Εξυγίανσης Με Βάση το Νόμο 4446/2016.

Με την ψήφιση του Νόμου 4446/2016, έγιναν τροποποιήσεις στον Πτωχευτικό Κώδικα και στο άρθρο 99 αυτού κατ' επέκταση, όπου σχετίζεται με τη Διαδικασία Εξυγίανσης την οποία διερευνήσαμε στην εν λόγω εργασία.

Οι τροποποιήσεις στο άρθρο 99 του Πτωχευτικού Κώδικα, είναι οι κάτωθι (Ν.4446/2016):

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα κατά το άρθρο 2 παράγραφος 1, που έχει το κέντρο των βασικών συμφερόντων του στην Ελλάδα και είναι σε παρούσα ή επικείμενη αδυναμία ολοκλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών καθηκόντων του κατά τρόπο γενικό, μπορεί να υποβάλλει αίτημα για την πιστοποίηση του συνυποβαλλόμενου συμφωνητικού εξυγίανσης που ορίζεται στο άρθρο 100. Το πρόσωπο του προγενέστερου εδαφίου μπορεί να θέσει το παραπάνω αίτημα και όταν δεν υφίσταται παρούσα ή επικείμενη αδυναμία υλοποίησης, εφόσον κατά την άποψη του δικαστηρίου υπάρχει απλώς ενδεχόμενο μη φερεγγυότητάς του, η οποία μπορεί να καταργηθεί με την εν λόγω διαδικασία.

2. Η διαδικασία εξυγίανσης συνιστά συλλογική προπτωχευτική διαδικασία, που στοχεύει στη διατήρηση, εκμετάλλευση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της εταιρείας με την έγκριση του συμφωνητικού που προβλέπεται σε αυτό το κεφάλαιο, δίχως να παραβλάπτεται η συλλογική ευχαρίστηση των δανειστών. Η συλλογική ευχαρίστηση των δανειστών παραβλάπτεται, εφόσον προβλέπεται πως οι μη διάδικοι στο συμφωνητικό δανειστές θα βρεθούν σε χειρότερη οικονομική θέση από εκείνη που θα βρίσκονταν σύμφωνα με το όγδοο κεφάλαιο του εν λόγω Κώδικα. Για τον απολογισμό της οικονομικής θέσης των δανειστών συνυπολογίζονται τα ποσά και πιθανόν άλλα

ανταλλάγματα που θα λάβουν και οι προϋποθέσεις εξόφλησης αυτών των ποσών.

3. Εφόσον ο οφειλέτης έχει περιέλθει σε διακοπή πληρωμών, με το αίτημα για έγκριση συμφωνητικού εξυγίανσης του παρόντος κεφαλαίου πρέπει να υποβάλλεται μαζί με το δικόγραφο αίτημα για την κήρυξη πτώχευσης κατά το άρθρο 5 παράγραφος 2. Αμέλεια συνυποβολής αιτήματος πτώχευσης δεν καθιστά απερίγραπτο το αίτημα έγκρισης συμφωνητικού εξυγίανσης του παρόντος κεφαλαίου, αλλά μπορεί να τεθεί υποβολή αιτήματος χρεοκοπίας από τους δανειστές ή τον εισαγγελέα πρωτοδικών, εάν υφίστανται οι όροι της παραγράφου 1 του άρθρου 5 του παρόντος Κώδικα. Το άρθρο 98 τίθεται σε ισχύ και στην παρούσα περίπτωση. Εφόσον το πτωχευτικό δικαστήριο δεχθεί το αίτημα έγκρισης του συμφωνητικού εξυγίανσης, αρνείται το αίτημα κήρυξης χρεοκοπίας με την απόφαση με την οποία πιστοποιεί το συμφωνητικό. Εφόσον το πτωχευτικό δικαστήριο απορρίψει το αίτημα έγκρισης του συμφωνητικού εξυγίανσης, προχωρεί στη διερεύνηση του αιτήματος πτώχευσης.

4. Οι διατάξεις της προγενέστερης παραγράφου τίθενται σε ισχύ αντιστοίχως σε αιτήματα του οφειλέτη, δανειστών ή του εισαγγελέα πρωτοδικών για την κήρυξη πτώχευσης, οι οποίες εκκρεμούν κατά το χρόνο υποβολής του αιτήματος έγκρισης συμφωνητικού εξυγίανσης του παρόντος κεφαλαίου και σε αιτήματα του οφειλέτη, δανειστών ή του εισαγγελέα πρωτοδικών όπου υποβάλλονται στη χρονική περίοδο έπειτα από την υποβολή αυτού του αιτήματος. Σε αυτό το παράδειγμα και έπειτα από αίτημα του οφειλέτη ή δανειστή, το αίτημα κήρυξης της πτώχευσης είτε συνδικάζεται είτε παίρνει αναβολή για συνεκδίκαση με το αίτημα έγκρισης του συμφωνητικού εξυγίανσης.

5. Εφόσον ο οφειλέτης περιέλθει σε κατάσταση διακοπής πληρωμών έπειτα από την υποβολή αιτήματος έγκρισης συμφωνητικού εξυγίανσης, πρέπει να θέσει αίτημα πτώχευσης με βάση το άρθρο 5 παράγραφος 2 και μπορεί να ζητήσει την αναβολή της εξέτασης του αιτήματος πτώχευσης έως την έκδοση απόφασης για το αίτημα έγκρισης.

6. Εφόσον ο οφειλέτης είναι ανώνυμη επιχείρηση και υφίστανται οι όροι επιβολής του άρθρου 48 παράγραφος 1 στοιχείο γ' του κ. ν. 2190/1920 , αναβάλλεται κατά το διάστημα της διαδικασίας εξυγίανσης, δηλαδή από την κατάθεση του αιτήματος έγκρισης του άρθρου 104 του παρόντος μέχρι να εκδοθεί απόφαση για αυτή, η έκδοση απόφασης για τη λύση της επιχείρησης και η ενδεχόμενη καταληκτική ημερομηνία που έχει χορηγηθεί με βάση την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου παρατείνεται αυτοδικαίως έως τη διακοπή της διαδικασίας εξυγίανσης. Εφόσον ο οφειλέτης είναι επιχείρηση περιορισμένης ευθύνης και υφίστανται οι όροι επιβολής του άρθρου 45 παράγραφος 2 του Ν. 3190/1955 , αναβάλλεται κατά την ως άνω διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης η έκδοση απόφασης για τη λύση της επιχείρησης.

7. Το δικαστήριο που είναι αρμόδιο για τις διατυπώσεις του παρόντος κεφαλαίου είναι κατά το άρθρο 4 το πτωχευτικό δικαστήριο που, με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων, δικάζει με τη διαδικασία της εκούσιας αρμοδιότητας. Οι αποφάσεις του δεν υφίστανται τακτικά ή έκτακτα δικαστικά μέσα, εκτός αν καθορίζεται αλλιώς.

8. Οι διατάξεις των άλλων κεφαλαίων αυτού του Κώδικα εφαρμόζονται στις διατυπώσεις του παρόντος κεφαλαίου μόνο στο μέτρο που γίνεται αναφορά σε εκείνες.

Μεγάλες αλλαγές δημιούργησε ο Ν. 4446/2016 (ΦΕΚ Α' 240/22.12.2016) στη διαδικασία εξυγίανσης για τρίτη φορά από την πρώτη εισαγωγή του Νόμου το 2011. Ήδη έπειτα από την ημέρα ανάρτησης του Νόμου (22.12.2016) δεν είναι δυνατή η υποβολή αιτήματος ανοίγματος διαδικασίας εξυγίανσης, εκτός από την κατάθεση προς έγκριση ήδη συναφθέν συμφωνητικού εξυγίανσης. Επιπροσθέτως, συνυπολογίζοντας πως η εταιρεία έχει διακόψει τις πληρωμές της κατά τρόπο διαρκή και ευρύτερο, συμφωνητικό εξυγίανσης είναι δυνατό να θέσει και η πλειονότητα των δανειστών, ερήμην της θέλησης της διαχείρισης και των μετόχων (Μάζης, 2008).

Αφορά μια αρκετά σκληρή διευθέτηση, η οποία αφομοιώνεται στην ευρύτερη διάθεση γρήγορης εκκαθάρισης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που βαρύνουν το εγχώριο σύστημα της τράπεζας. Ούτως ή άλλως, η

αφαίρεση της προοπτικής των εταιρειών να καταθέσουν αίτημα προστασίας από τις διώξεις των δανειστών τους καθώς τίθεται σε ισχύ μια διαδικασία διαβουλεύσεων, στερεί ένα σημαντικό μέσο εξυγίανσης των εταιρειών, στο βωμό συμπτωματικών ωφελιμισμών και υποβολιμαίων πιέσεων. Κατά την κοινή πείρα, η επιτυχία μίας διαδικασίας εξυγίανσης προσανατολίζει πολύ συχνά στον αιφνιδιασμό των δανειστών, για να εκπληρωθεί η συνοχή των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας και η συμμόρφωση ίσων αποστάσεων από τους δανειστές της (Καράκωστας, 2004).

Η πείρα από την ελληνική πραγματικότητα μας μαθαίνει πως το άκουσμα και μόνο της υποβολής αιτήματος εξυγίανσης οδηγούσε τους θεμελιώδεις δανειστές, γενικά τράπεζες, σε μία αναζήτηση διασφάλισης νομικών προνομίων σε ενδεχόμενο ρευστοποίησης της εταιρείας. Σε τέτοιου είδους περιβάλλον δυσπιστίας και απουσίας κουλτούρας συνεργασίας, η εξάλειψη της προοπτικής ανεξάρτητης έναρξης της δικαστικής διαδικασίας από τη μεριά της εταιρείας, σίγουρα θα μετριάσει τον ωφελιμιστικό προορισμό της εξυγιαντικής διαδικασίας (Παμπούκης, 2000).

Εν κατακλείδι, οι σημαντικότερες αλλαγές με την τροποποίηση του Πτωχευτικού Κώδικα είναι οι εξής (Χαροντάκης, 2016):

- Στο άρθρο 99 θα προσφεύγουν όχι μόνον οφειλέτες που βρίσκονται σε κατάσταση παρούσας ή επαπειλούμενης αδυναμίας εκπλήρωσης ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων, αλλά και οφειλέτες, οι οποίοι, χωρίς να έχουν εισέλθει σε μια τέτοια κατάσταση, αντιμετωπίζουν απλώς πιθανότητα αφερεγγυότητας, η οποία δύναται να αρθεί με την ένταξή τους στη διαδικασία αυτή. Κατ' αυτό τον τρόπο επισημαίνεται στο μνημόνιο ενισχύεται η δυνατότητα εξυγίανσης επιχειρήσεων σε πρώιμο στάδιο πριν εισέλθουν στο στάδιο της αφερεγγυότητας. Παράλληλα το χρονικό διάστημα μετά το οποίο ένας οφειλέτης μπορεί να επανυποβάλει αίτηση υπαγωγής, μειώνεται από πέντε σε τρία έτη.

- Καταργούνται οι ρυθμίσεις που προβλέπουν την αυτόματη λύση των διαρκών συμβάσεων συνεπεία της κήρυξης της πτώχευσης δυνάμει αντίστοιχων συμβατικών ρητρών (ρήτρες "ispro facto"), με την εξαίρεση των χρηματοοικονομικών συμβάσεων, δηλαδή των συμβάσεων που έχουν ως

αντικείμενο την παροχή τραπεζικών, πιστωτικών, επενδυτικών, ασφαλιστικών υπηρεσιών. Έτσι διατηρείται η αξία της επιχείρησης του οφειλέτη.

- Μειώνεται ο χρόνος αναγγελίας των απαιτήσεων, επαλήθευσής τους, καθώς και υποβολής σχετικών αντιρρήσεων. Η προθεσμία αναγγελίας των απαιτήσεων περιορίζεται από τρεις σε έναν μήνα, η προθεσμία επαλήθευσης επίσης από τρεις σε έναν μήνα, αλλά με κατ' εξαίρεση δυνατότητα παράτασης για δύο επιπλέον μήνες, ενώ εισάγονται σύντομες προθεσμίες έγερσης αντιρρήσεων και έκδοσης αποφάσεων επ' αυτών.

- Καταργείται η υποχρεωτική κλήτευση των μελών της διοίκησης στη δίκη της πτώχευσης καθώς δεν εξυπηρετεί κάποιο σκοπό ενώ αυξάνει το κόστος της διαδικασίας.

- Καταργείται η διάταξη που επιβάλλει στον οφειλέτη την υποχρέωση κατάθεσης ποσού από 2.000 έως 7.000 ευρώ, ανάλογα με την περίπτωση, με ποινή απαραδέκτου της αίτησης. Η κατάργηση αυτή κρίθηκε απαραίτητη όχι μόνον εξαιτίας των εξαιρετικά υψηλών ποσών που προβλέπει και της υποχρέωσης για παρακατάθεση αυτών, αλλά επίσης, εξαιτίας της ρύθμισης ενός αντικειμένου που θα πρέπει να αφηθεί στη διακριτική ευχέρεια των μερών.

- Η διάρκεια της περιόδου διαπραγμάτευσης που προβλέπεται στο άρθρο 101 παρ. 1, διευρύνεται από δύο (με δυνατότητα παράτασης για ακόμη έναν) σε τέσσερις μήνες. Η διάρκεια αυτή μπορεί να ανανεωθεί εφόσον αποδεικνύεται (κυρίως με τον αριθμό των πιστωτών που συμμετέχουν στις διαπραγματεύσεις και του ύψους των εκπροσωπούμενων απαιτήσεων) πρόοδος στις διαπραγματεύσεις με ανώτατο όριο τη συνολική διάρκεια δώδεκα (12) μηνών. Η τροποποίηση αυτή είναι αναγκαία, καθώς η σχετική πρακτική έχει αναδείξει την αδυναμία ευόδωσης των διαπραγματεύσεων στο προβλεπόμενο σήμερα μικρό χρονικό διάστημα.

- Διευκολύνεται η χορήγηση προσωρινής αναστολής με την κατάθεση της αίτησης ανοίγματος της διαδικασίας για περιπτώσεις όπου υπάρχει αυξημένη πιθανότητα επίτευξης της συμφωνίας και υλοποίησης του στόχου της, αποτροπής δηλ. περιέλευσης του οφειλέτη σε κατάσταση παύσης

πληρωμών. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η απρόσκοπτη διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων σε περιπτώσεις όπου εμφανίζεται πιθανή τόσο η επίτευξη συμφωνίας όσο και η ευόδωση του σκοπού της. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση του δικαστηρίου θα βασισθεί κυρίως στην έκθεση του εμπειρογνώμονα, η οποία συνοδεύει την αίτηση.

- Η μέγιστη διάρκεια αναστολής που προβλέπεται στο άρθρο 103 παρ. 7, αυξάνεται κατά τρόπο ώστε να επιτυγχάνεται πλήρης εναρμόνιση με την αρχή υπ' αριθμ. 13 της Σύστασης. Η διάρκεια, έτσι, από δύο μήνες αυξάνεται σε τέσσερις, με δυνατότητα ανανέωσης, εφόσον αποδεικνύεται πρόοδος στις διαπραγματεύσεις και ανώτατο όριο τους δώδεκα μήνες.

- Θεσπίζεται ρύθμιση για την αυτόματη αναστολή λήψης μέτρων ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη, σε περίπτωση υποβολής αιτήματος για άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης. Η αναστολή προβλέπεται για το διάστημα από την υποβολή της συμφωνίας προς επικύρωση μέχρι την έκδοση απόφασης του δικαστηρίου για την αποδοχή ή απόρριψή της και για ανώτατο χρόνο τεσσάρων μηνών από την υποβολή της. Η ρύθμιση αυτή επιβάλλεται για λόγους ενίσχυσης και ευρύτερης χρήσης των προσυμφωνημένων διαδικασιών του άρθρου 106β, όπου οι πιστωτές έχουν ήδη συμβληθεί με τα απαιτούμενα ποσοστά και οιαδήποτε λήψη μέτρου στο ενδιάμεσο στάδιο, θα απέβαινε ενδεχομένως επιζήμια για την ευόδωση του σκοπού της διαδικασίας. Η ίδια ρύθμιση επιβάλλεται για τον ίδιο λόγο να επεκταθεί και σε περίπτωση αίτησης επικύρωσης συμφωνίας που δεν υποβάλλεται στο πλαίσιο της άμεσης διαδικασίας του άρθρου 106β αλλά συνάπτεται μετά το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης, στο πλαίσιο του άρθρου 106στ. Για την αποτροπή καταχρήσεων, αυτόματη αναστολή διώξεων μπορεί να ισχύσει μόνον μία φορά.

- Ρυθμίζεται η δυνατότητα επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης χωρίς να απαιτείται η γνώμη του εμπειρογνώμονα ως προς τη συνδρομή του κριτηρίου της βιωσιμότητας και χωρίς να πιθανολογεί το δικαστήριο τη συνδρομή του κριτηρίου αυτού. Η τροποποίηση αυτή διευκολύνει την επικύρωση συμφωνιών μεταξύ οφειλέτη και πιστωτών, που πληρούν όλες τις

υπόλοιπες τασσόμενες προϋποθέσεις, απαλλάσσοντας το δικαστήριο από την κρίση βιωσιμότητας που συνεπάγεται εξοικείωση με οικονομικές έννοιες και στοιχεία, η κρίση επί των οποίων επιβαρύνει χρονικά την έκδοση της απόφασης. Έτσι η κρίση για τη βιωσιμότητα του οφειλέτη, επαφίεται στους ίδιους τους πιστωτές του, με εισαγωγή όμως προϋποθέσεων που διασφαλίζουν τη γνώση όλων των πιστωτών για τις ρυθμίσεις της συμφωνίας και του συνοδευτικού επιχειρηματικού σχεδίου που τους αφορούν.

- Η διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης απλοποιείται ως προς συγκεκριμένες πτυχές της, έτσι ώστε να καταστεί περισσότερο εύχρηστη και δημοφιλής και να αποτελέσει ένα αποτελεσματικό εργαλείο συνέχισης της δραστηριότητας της επιχείρησης ενός αφερέγγυου οφειλέτη. Γι' αυτό τον λόγο διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας έτσι ώστε να καλύπτει κάθε οφειλέτη, νομικό πρόσωπο. Καταργείται η προϋπόθεση ύπαρξης αξιόχρεου επενδυτή ενδιαφερόμενου για την αγορά του ενεργητικού της επιχείρησης, προβλέπεται ο διορισμός εκκαθαριστή κατά το πρότυπο της διαδικασίας ειδικής διαχείρισης, ρυθμίζεται η ευθύνη του εκκαθαριστή, προβλέπεται ότι κύριες παρεμβάσεις μπορούν να ασκηθούν μόνον από πιστωτές του οφειλέτη που εκπροσωπούν συγκεκριμένο ποσοστό απαιτήσεων, προβλέπεται η άμεση καταβολή του προσφερόμενου τιμήματος, εισάγεται αναστολή ατομικών διώξεων σε περίπτωση αποδοχής της αίτησης και προβλέπεται ότι η χρηματοδότηση καθώς και οι παροχές που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

- Καταργούνται οι περιορισμοί που επιβάλλονται στη μείωση των απαιτήσεων, η οποία μπορεί να συμφωνηθεί στο πλαίσιο ενός σχεδίου αναδιοργάνωσης.

- Η ρύθμιση των γενικών προνομίων στην πτώχευση ευθυγραμμίζεται με τις αντίστοιχες, πρόσφατες, ρυθμίσεις των άρθρων 975 και 977 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, έτσι ώστε να μην υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ τους.

- Η διαδικασία για μικρές επιχειρήσεις απλοποιείται ακόμη περισσότερο με τη διεύρυνση εφαρμογής της και σε επιχειρήσεις που

διαθέτουν ακίνητη περιουσία. Οι υπόλοιποι περιορισμοί παραμένουν αμετάβλητοι.

- Η περίοδος απαλλαγής από χρέη φυσικών προσώπων μειώνεται από δέκα σε τρία χρόνια. Με την εισαγωγή της διάταξης αυτής για πλήρη απαλλαγή χρεών μετά από μέγιστη χρονική διάρκεια τριών χρόνων, οι αρνητικές συνέπειες της πτώχευσης μειώνονται σημαντικά και επιχειρηματίες που επιθυμούν να επαναδραστηριοποιηθούν έχουν τη δυνατότητα για ένα νέο ξεκίνημα. Επειδή η εισαγωγή της ρύθμισης αυτής καθιστά αναγκαία τη μείωση ολόκληρου του χρονικού πλαισίου διεξαγωγής της πτωχευτικής διαδικασίας, η οποία αποτελείται από υπερβολικά μεγάλο αριθμό βημάτων και υπο-διαδικασιών που ενδέχεται να ολοκληρωθούν σε χρόνο πέραν της δεκαετίας από την έναρξη της πτώχευσης, η ρύθμιση αυτή θα ισχύσει από 1-1-2016, όταν τεθούν σε ισχύ και οι άλλες αλληλοεξαρτώμενες αλλαγές.

- Προβλέπεται η εισαγωγή του επαγγέλματος του Συμβούλου Αφερεγγυότητας, ο οποίος θα ασκεί τις εξουσίες και αρμοδιότητες που προβλέπει ο ισχύον νόμος και κατανέμονται, ανάλογα με τη διαδικασία, στο σύνδικο, στο μεσολαβητή, στον ειδικό εντολοδόχο και στον ειδικό εκκαθαριστή. Η εισαγωγή και θέσπιση του επαγγέλματος ανταποκρίνεται στις ισχύουσες διεθνείς πρακτικές. Όλες οι ρυθμίσεις που απαιτούνται για την εισαγωγή του νέου αυτού επαγγελματικού θεσμού θα αποτελέσουν περιεχόμενο προεδρικού διατάγματος με το οποίο θα καθορισθούν οι τυπικές και ουσιαστικές προϋποθέσεις άσκησης του επαγγέλματος, τα επαγγελματικά προσόντα που απαιτούνται για την πρόσβαση στο επάγγελμα, οι όροι πρακτικής εξάσκησης, οι όροι και ο φορέας εγγραφής, οι επιμέρους αρμοδιότητες σε σχέση με τις προβλεπόμενες διαδικασίες του Πτωχευτικού Κώδικα, καθώς και όλες οι αναγκαίες ρυθμίσεις μεταβατικού χαρακτήρα.

- Οι παράγραφοι 1 ως 20 και 22 του ισχύοντος νομοθετήματος θα εφαρμόζονται μόνον για τις διαδικασίες που αρχίζουν μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος. Οι διαδικασίες θεωρούνται ότι αρχίζουν μετά την ημερομηνία ισχύος του παρόντος, εφόσον υποβληθεί η αίτηση για κήρυξη της πτώχευσης (άρθρο 5) ή η αίτηση για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης (άρθρο 99) ή η αίτηση για την άμεση επικύρωση συμφωνίας

εξυγίανσης (άρθρο 106β) ή η αίτηση για την υπαγωγή σε διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης (άρθρο 106ια) μετά την ημερομηνία κατά την οποία ο παρών νόμος αρχίζει να ισχύει. Η παράγραφος 21 θα εφαρμόζεται σε διαδικασίες πτώχευσης οι οποίες ξεκινούν μετά την 1.1.2016, ήτοι η αίτηση για κήρυξη της πτώχευσης υποβάλλεται μετά την ημερομηνία αυτή.

3.3 Μελέτες περιπτώσεων

Τα τελευταία χρόνια και ιδίως εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης που μαστίζει τη χώρα, είναι πιο πολλές οι επιχειρήσεις που καταφεύγουν στη πτώχευση ή στην προσχώρηση του άρθρου 99, μη μπορώντας να καλύψουν τις οφειλές και τα καθήκοντά τους (Αγγελάκης, 2010:50).

Παρά τη διαδικασία της εξυγίανσης μέσω του άρθρου 99, το οποίο αποσκοπούσε στη διάσωση των εταιρειών, μελέτες δείχνουν πως αυτή τελικά δεν διασφαλίζεται. Ειδικότερα μόνο ένα ποσοστό, της τάξεως του 5% είναι εκείνο που καταφέρνει να σημειώσει ανάκαμψη και να εξακολουθήσει τη δράση του, από το συνολικό ποσοστό των επιχειρήσεων που ενσωματώνονται στο πτωχευτικό δίκαιο (Κοτσίρης, 2010:72).

Στα χιλιάδες αιτήματα που έχουν κατατεθεί τα τελευταία έτη στα Πρωτοδικεία του κράτους το μεγαλύτερο μέρος κατέχουν επιχειρήσεις από τους τομείς της ένδυσης, των κατασκευών, των ηλεκτρονικών ειδών και της παροχής ιατρικής φροντίδας. Αυτές οι επιχειρήσεις συναντούν μεγάλα εμπόδια από τις τράπεζες που δε δέχονται να προχωρήσουν σε συμφωνία διευθέτησης των χρεών, κι αυτός είναι και ο πιο σημαντικός λόγος που αποτυγχάνει η διαδικασία της εξυγίανσης. Οι τράπεζες για να συνδράμουν στη διάσωση των επιχειρήσεων ζητούν να ισχύουν δύο κύριες συνισταμένες (Μάζης, 2008:111):

- Να διαθέτουν ακίνητη περιουσία που θα διασφαλίζει τα κεφάλαια που έχουν πιστωθεί.
- Να είναι εξωστρεφείς

Επομένως, είναι σίγουρο πως η άρνηση των τραπεζών θα συνδράμει στη διαδικασία εξυγίανσης αντιστοιχεί με την αποτυχία της επιχείρησης να ανακάμψει και την κατευθύνει επακριβώς προς τη πτώχευση (Περάκης, 2012:122).

Ακόμη, στην πορεία των χρόνων σημειώθηκε έντονα το φαινόμενο ορισμένοι επιχειρηματίες να επιζητούν την ενσωμάτωσή τους στην διαδικασία εξυγίανσης, δίχως να υφίσταται αιτία για αυτό και μολονότι θα μπορούσαν να το αποφύγουν. Για να αποφευχθεί αυτό ζητείται πια η έκθεση ορκωτού λογιστή που να δείχνει ευκρινώς την οικονομική κατάσταση της εταιρείας (Σταθόπουλος, 2004:90).

Τα δεδομένα που τεκμηριώνουν την οικονομική αδυναμία της επιχείρησης είναι (Παπαγιάννης, 1978:133):

- Η επιχειρηματική δράση, η έλλειψη πρώτων υλών, ανισομέρεια εσόδων και λειτουργικών δαπανών.
- Τα οικονομικά στοιχεία, όπως ο αρνητικός ισολογισμός, η διαρκής έλλειψη κερδοφορίας, η παύση τραπεζικών δοσοληψιών, η αφαίρεση βιβλιαρίου επιταγών.
- Το οικονομικό περιβάλλον της εταιρείας, μείωση παραγγελιών, διενέξεις με το προσωπικό, καταστροφή εγκαταστάσεων ή παραγωγής, κακές επαφές με τους προμηθευτές.
- Η περιουσιακή κατάσταση, η ανυπαρξία ελεύθερης περιουσίας, η εκποίηση περιουσιακών στοιχείων για κάλυψη βραχυπρόθεσμων καθηκόντων.

Σε καθημερινή βάση αυξάνεται ο αριθμός των αιτημάτων από εταιρείες που επιζητούν να υπαχθούν στο άρθρο 99 του Νέου Πτωχευτικού Κώδικα, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουν πολύ μεγάλα ονόματα της εντόπιας αγοράς. Ορισμένα από αυτά είναι: SATO ΑΕ, ΑΛΕΞ ΠΑΚ εμπορική ΑΕ, Μπάμπης Βωβός ΑΕ, Τυποεκδοτική ΑΕ, Σιλβεστρίδης ΑΒΕΕ, Ατλάντικ, Μαρινόπουλος ΑΕ, Allouete ΑΕ, E-SHOP GR ΑΕ, , Neoset ΑΕ, Γκριν Οιλ ΑΒΕΕ, ΔΟΜΟΚΑΤ ΑΕ κ.α. (Καράκωστας, 2004:87).

Ακολούθως, θα επιχειρηθεί μία προσπάθεια από τρεις επιχειρήσεις που έχουν απασχολήσει με τη διαδρομή τους, με δύο από αυτές να έχουν υπαχθεί στο άρθρο 99 και μία να έχει πτωχεύσει. (Παμπούκης, 2000:91).

Από τις χιλιάδες εταιρείες που έχουν υπαχθεί στο άρθρο 99 ή πτώχευσαν, ορισμένες ξεχωρίζουν ιδίως εξαιτίας της δυναμικής παρουσίας χρόνων που είχαν στην ελληνική αγορά. Τρεις από εκείνες, που εμφανίζουν μεγάλο ενδιαφέρον, και θα γίνει προσπάθεια να περιγραφτούν πιο κάτω είναι οι: «ΜΠΑΜΠΗΣ ΒΩΒΟΣ ΔΙΕΘΝΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε.», «5.1.2 E-SHOP GR ΑΕ» και «ΦΩΚΑΣ ΑΕ» (Κοτσίρης, 2011:118).

Η Μπάμπης Βωβός - Διεθνής Τεχνική (ΜΒΔΤ) είναι μία ελληνική επιχείρηση ανάπτυξης και αξιοποίησης ακινήτων, με έμφαση στην αγορά ακινήτων γραφείων, η οποία συγκροτήθηκε το 1974 από τον Χαράλαμπο Βωβό με την ονομασία «Μπάμπης Βωβός Ελληνική Τουριστική Α.Ε.», όπου το καλοκαίρι του 1999 μετονομάστηκε σε «Μπάμπης Βωβός - Διεθνής Τεχνική Α.Ε.» και συνιστά την πιο μεγάλη Ελληνική επιχείρηση ακινήτων που έχει εισαχθεί στο Χρηματιστήριο. Σε μια χρονική περίοδο που το κέντρο της Αθήνας συγκέντρωνε όλα τα μεγάλα εμπορικά ονόματα όπως και όλες τις διοικητικές υπηρεσίες, ο Βωβός διαφοροποιείται και επενδύει στην Κηφισίας. Η μεταφορά του συντελεστή δόμησης μετέτρεψε την Κηφισίας σε "Βωβούπολη", όπως ήταν γνωστό να την αναφέρουν, και την εξελισσόμενη κατασκευαστική επιχείρηση σε αυτοκρατορία. Ο Μπάμπης Βωβός προβάλλει τη δύναμή του αφού φροντίζει να βάζει την υπογραφή του στα κτίρια του, βάζοντας ταμπέλες με την ονομασία της εταιρείας του. Τα κτίσματα που έχει κατασκευάσει και εκμεταλλευτεί η Εταιρία στο διάστημα όλων των ετών λειτουργίας της στο χώρο της αξιοποίησης αστικών ακινήτων ξεπερνούν τα 30 και σε αυτά περιλαμβάνονται κάποια από τα πιο γνωστά και μοντέρνα κτίρια της Αθήνας, όπως τα ATRINA, AGORA, POLIS, DELFI CORNER, ATRIUM, MONUMENTAL PLAZA κά. (Κοτσίρης, 2011:119).

Η επιχείρηση με τις τακτικές που ακολούθησε όλα αυτά τα χρόνια αλλά και με την ποιότητα των ακινήτων που προσέφερε κατάφερε να συνεργαστεί με τις πιο γνωστές ελληνικές και πολυεθνικές επιχειρήσεις. Κάποια από τα ονόματα που διακρίνονται είναι εκείνα των ΕΜΠΟΡΙΚΗ

ΤΡΑΠΕΖΑ, ALPHA BANK, ΓΕΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, EFG EUROBANK ERGASIAS, ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, CITIBANK, 3E, JOHNSON & JOHNSON, CARREFOUR, MARFIN, ANTENNA, MICROSOFT, COCA - COLA HELLAS, INTRAKOM, SCOPLIFE, OTENET κλπ. (Περάκης, 2012:17).

Τον τελευταίο καιρό η εταιρία εμφάνιζε μία ακολουθία προβλημάτων και πέρα από την κατάρρευση της οικοδομής και την ύφεση στο real estate που φυσικά είχε επιρροή στην επιχείρηση του Μπάμπη Βωβού το έργο που του έδωσε το τελειωτικό χτύπημα ήταν εκείνο του Βοτανικού. Η βεβαιότητά του πως θα προχωρήσει το έργο της αναμόρφωσης τον κάνει να πάρει πολύ μεγάλα δάνεια από τις τράπεζες. Αλλά το έργο δεν ευδοκίμησε εξαιτίας των προσφυγών περιβαλλοντικών φορέων αλλά και εξαιτίας της αναπροσαρμογής των πλάνων της ΠΑΕ Παναθηναϊκός. Συνεπώς ο σύλλογος του Βωβού έμεινε εκτεθειμένος στον τραπεζικό δανεισμό. Παράλληλα η οικονομική ύφεση προσανατόλισε τη μια μετά την άλλη τις επιχειρήσεις που νοίκιαζαν ακίνητα του Βωβού σε αλλαγή επαγγελματικής στέγης ως εκ τούτου τα εισοδήματα της επιχείρησης να υποχωρήσουν σε μεγάλο βαθμό (Αυγητίδης, 2011:33).

Επομένως, έχοντας οφειλές προς τους δανειστές της που υπερβαίνουν τα 700 εκατομμύρια ευρώ, η επιχείρηση του Μπάμπη Βωβού στις 8/10/2012 υποβάλλει αίτημα υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 99 (Σπυριδάκης, 2008:124).

Τον Σεπτέμβριο του 2013 το Πρωτοδικείο Αθηνών αποδέχτηκε το αίτημά της για προσχώρηση στο άρθρο 99 του Πτωχευτικού Δικαίου. Αυτό επιτρέπει στην επιχείρηση να σχηματίσει σχέδιο εξυγίανσης και την αποτρέπει από τα χειρότερα, την προσχώρηση δηλαδή σε κατεστημένο εκκαθάρισης (Παπαγιάννης, 1978:78).

Στην περίπτωση της εν λόγω επιχείρησης, τα επακόλουθα της εξυγίανσης μπορεί να έχουν καλό αποτέλεσμα με το πέρασμα του χρόνου. Είναι από τις περιπτώσεις που πιθανόν να δούμε την πρακτικότητα του άρθρου 99 στον Νέο Πτωχευτικό Κώδικα, αφού με την προσχώρηση της επιχείρησης σε αυτό, εκείνη θα εξακολουθεί να διαχειρίζεται την περιουσία της και να έχει την προοπτική να ανακάμψει. Είναι αξιοσημείωτο πως σε

κάποια άλλη περίπτωση όπως εκείνη της πτώχευσης, η εκκαθάριση όλης της περιουσίας θα είχε διάρκεια 8-10 χρόνια, ενώ με το σχέδιο της εξυγίανσης οι δανειστές θα αποπληρωθούν γρηγορότερα. Η πρόοδος στο ζήτημα της επιχείρησης Βωβού προσδοκάται αρκετά ενδιαφέρουσα (Κοτσίρης, 2011:89).

Το 1998 άρχισε το E-SHOP GR ΑΕ τα πρώτα βήματά του στην Ελλάδα. Η ιδέα ήταν 3 σπουδαστών του Πολυτεχνείου του Απόστολου Αποστολάκη, του Κώστας και Σίμου Μαυροειδή, όπου πήραν την απόφαση να κινητοποιηθούν στην πώληση βιβλίων μέσω ίντερνετ, καταφέροντας να πετύχουν στο χώρο (Κοτσίρης, 2011:90).

Για τη σύσταση της επιχείρησης οι τρεις συνιδιοκτήτες επένδυσαν σαν αρχικό κεφάλαιο 20 εκατομμύρια δραχμές. Ξεκίνησαν να πουλάνε μόνο βιβλία. Αλλά το θέμα ήταν ότι, εξαιτίας της θέσπισης νόμων που υπήρχε για κοινή τιμή του βιβλίου, δεν μπορούσαν να πουλήσουν φθηνότερα από τη λιανική τιμή βιβλίου και έτσι να γίνουν αισθητά τα πλεονεκτήματα του ηλεκτρονικού εμπορίου (Αγγελάκης, 2010:16).

Άρα ένα χρόνο μετά τη σύσταση του ηλεκτρονικού καταστήματος μπήκαν στον τομέα της πληροφορικής, προβλέποντας κι άλλα περιθώρια κέρδους. Τότε, λοιπόν, ήρθαν σε επαφή με τους μεγάλους προμηθευτές εκείνης της εποχής (Infoquest, Octabit, Πουλιάδης), από τους οποίους ζητούσαν να αγοράζουν τα προϊόντα τους στη χονδρική ως απλό κατάστημα. Με κύριό τους χαρακτηριστικό τις καλύτερες τιμές -χάρη στο πιο χαμηλό περιθώριο κέρδους με το οποίο λειτουργούσε σε συνάρτηση με τους μεγάλους ανταγωνιστές του τομέα, όπως παραδείγματος χάριν το Multirama, το Πλαίσιο, το Media Markt κ.ά., το e-shop πέτυχε να αυξήσει τον τζίρο του έως και στα επίπεδα των 129 εκατ. ευρώ το 2009. Το ίδιο έτος το E-SHOP μπαίνει σθεναρά και στη λειτουργία ενός προηγμένου προγράμματος εγκατάστασης μικρών φωτοβολταϊκών συστημάτων στον οικιακό-κτιριακό κλάδο, όπου πάραυτα δεν αποφέρει το κέρδος, που περίμενε η επιχείρηση (Μιχαλόπουλος, 2003:90).

Το ζήτημα για την E-SHOP, εντούτοις, εμφανίστηκε όταν οι ασφαλιστικές επιχειρήσεις αποφάνθηκαν να διακόψουν τη δράση της ασφάλισης πιστώσεων από το ξεκίνημα του 2011 κάτι που είχε ως

επακόλουθο να ελαττωθούν πάρα πολύ τα πιστωτικά όρια αρκετών εταιρειών έναντι των προμηθευτών τους. Οπότε πολλές πληρωμές έμειναν ανασφάλιστες, με τους προμηθευτές συχνά να ζητούν την αποπληρωμή τους και να μειώνουν το όριο. Το 2011 τα καθήκοντα της E-SHOP ανέρχονται στα 43 εκατομμύρια ευρώ, όπου τα 25 εκατομμύρια ευρώ σχετίζονται με συνολικά χρέη στις τράπεζες και τα 18 εκατομμύρια ευρώ χρέη προς τους προμηθευτές. Οι παραγγελίες που έκανε πλέον η E-SHOP εξοφλούνται ύστερα από μεγάλη πίεση των προμηθευτών, με μετρητά. Ακόμα όμως και οι πωλήσεις του πρώτου πενταμήνου 2011 κινούνται στο -25%. Το κέρδος των προγενέστερων χρόνων δεν ήταν αρκετό για να απορροφήσει το επιπρόσθετο λειτουργικό κόστος που δημιουργήθηκε και συνεπώς το διάστημα Μαΐου – Οκτωβρίου του 2011 έκλεισαν 16 καταστήματα και αποχώρησαν 150 υπάλληλοι. Ως επακόλουθο όλων αυτών η E-SHOP πέρασε βίαια από την εποχή των βραβεύσεων σαν «Strongest Companies in Greece» («Δυνατότερες Εταιρίες στην Ελλάδα») και τις σκέψεις για είσοδο στο Χρηματιστήριο Αθηνών, στο άρθρο 99 τον Ιούνιο του 2011 (Παναγιώτου, 2011:139).

Έπειτα από την υπαγωγή της επιχείρησης στο άρθρο 99 η επιχείρηση προέβη σε σημαντική αναδιάρθρωση στοχεύοντας στη μείωση δαπανών και την αύξηση του ανταγωνισμού της. Βαθμιαία προχώρησε σε εξοικονόμηση πόρων και προσανατόλισε σε αρχική μείωση των δαπανών κατά 25%, διασφαλίζοντας την αναγκαία ρευστότητα για την ήπια λειτουργία της. Το σχέδιο επανασυγκρότησης, που έχει εμφανίσει η επιχείρηση, διατείνεται πως αυτή θα είναι αειφόρα με τζίρο 60.000.000 ευρώ κάθε χρόνο. Μέσα στις ενέργειες που έχει προβεί η επιχείρηση για να το πετύχει αυτό, τα τελευταία έτη, συμπεριλαμβάνονται η μεταφορά της έδρας της το φθινόπωρο του 2012 από το Χαλάνδρι στο Μενίδι Αττικής όπου στεγάζονται και οι κεντρικές αποθήκες και οι άλλες κύριες βοηθητικές λειτουργίες και ενσωμάτωσαν στην ποικιλία των προϊόντων του ηλεκτρονικού καταστήματος ηλεκτρικές κουβέρτες, καλοριφέρ, σόμπες, κλιματιστικά, αερόθερμα, ενώ δημιούργησε κι άλλες κατηγορίες, όπως τα e-shop deals, e-food.gr, e-shop specials (καθημερινές προσφορές ενός προϊόντος σε χαμηλές τιμές), crazy sundays (μεγάλες προσφορές που ανακοινώνονται κάθε Κυριακή) και stock house (Βέλλας, 2008:120).

Η πορεία της E-SHOP έως τώρα παραμένει αμφίβολη. Είναι αξιοσημείωτο πως ο τελευταίος αναρτημένος ισολογισμός της επιχείρησης είναι του 2010 ο οποίος εμφανίζει ζημιές 3,5 εκατομμύριων ευρώ. Το ηλεκτρονικό κατάστημα εξακολουθεί να λειτουργεί κανονικά μολονότι αρκετοί εκτιμούν πως έχει χαθεί η φερεγγυότητά του αφού δεν υφίστανται διαθέσιμα όλα τα είδη, ενώ τα αποθέματα είναι ελάχιστα, γεγονός που δημιουργεί ενόχληση στον κόσμο της αγοράς. Η επιχείρηση, φυσικά, από την πλευρά της διατείνεται πως η υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης μαζί με τις επιπλέον πηγές εσόδων (τα φωτοβολταϊκά, τα «e-food» και «e-shop-deals» και η επέκταση του eshop στα είδη οικιακής χρήσης.) θα ξανακάνουν την επιχείρηση αειφόρα και να εξακολουθήσει την πετυχημένη πορεία της στην ελληνική αγορά (Σπυριδάκης, 2008:85).

Το παράδειγμα της επιχείρησης «ΦΩΚΑΣ ΑΕ» είναι διαφορετικό από τις δύο ανωτέρω που παρουσιάστηκαν, αφού το αίτημά της για υπαγωγή στο άρθρο 99 δεν έγινε δεκτό και η επιχείρηση μπήκε στην τελευταία φάση της πτώχευσης (Κοτσίρης, 2011).

Το ξεκίνημα της επιχείρησης έγινε το 1936 όταν ο Απόστολος, ο Λεάνδρος και ο Οδυσσέας, τα τρία αδέρφια της οικογένειας Φωκά, συστήνουν την επιχείρηση «Βεργόπουλος», προάγγελος της «Φωκάς», με αντικείμενο την πώληση ειδών ένδυσης και υπόδησης. Το ίδιο έτος αρχίζει και τη λειτουργία του το πρώτο κατάστημα στη Θεσσαλονίκη, στη συμβολή των οδών Ερμού και Βενιζέλου. Το 1958, τα τρία αδέρφια ανέλαβαν τη διαχείριση της επιχείρησης, αλλάζοντας το όνομά της σε «Φωκάς». Το τέλος της δεκαετίας του 1970 είναι εκείνο που θα σήμαινε μεγάλη επιτυχία για τον όμιλο. Το 1978 έγιναν εγκαίνια στο μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο στη Θεσσαλονίκη, στην οδό Τιμισκή 48-50, σε έκταση 7.500 τμ. Μεθοδική επιλογή, τη χρονική περίοδο 1980-1990, είναι η είσοδος στη χονδρική πώληση και η εκπροσώπηση ξένων εμπορικών σημάτων στην ελληνική αγορά. Το 1999 η επιχείρηση «Φωκάς» αναμορφώνει εσωτερικά και εξωτερικά και ανακαινίζει το νεοκλασικό κτίσμα το οποίο είναι στη γωνία των οδών Ερμού και Βουλής, προτείνοντας τη φιλοσοφία του εμπορικού κέντρου «Fokas» στους Αθηναίους. Η εταιρεία κατάφερε σε όλη τη χώρα να λειτουργούν οκτώ πολυκαταστήματα και ένα πολυκατάστημα Stock House

στην Αθήνα, απασχολώντας στο σύνολο 1.500 άτομα (Μιχαλόπουλος, 2012:97).

Η επιχείρηση «ΦΩΚΑΣ» για αρκετά έτη ήταν μια μεγάλη δύναμη στην ελληνική αγορά, με οκτώ μεγάλα εμπορικά κέντρα σε όλη τη χώρα και 1500 εργασιακές θέσεις. Στο ξεκίνημα της δεκαετίας ήταν μία από τις πιο πετυχημένες και δυναμικές επιχειρήσεις του κράτους, όπου είχε σκοπό να εισαχθεί και στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Εντούτοις, το 2010, ξεκίνησαν για την επιχείρηση τα κρίσιμα προβλήματα ρευστότητας. Τότε ήταν που παρουσιάστηκαν για πρώτη φορά ζημιές ύψους 7,5 εκατομμυρίων ευρώ από κέρδη άνω των 210 χιλιάδων ευρώ το 2009. Το 2010 η «ΦΩΚΑΣ» πραγματοποίησε πωλήσεις μεγέθους 70 εκατομμυρίων ευρώ οι οποίες είχαν κόστος 42 εκατομμύρια ευρώ. Το κόστος δηλαδή αντιπροσώπευε ποσοστό άνω του 60% του κύκλου εργασιών. Τα υψηλά αυτά έξοδα, τα μεγάλα κόστη διοικητικής λειτουργίας και η αύξηση των υποχρεώσεων σε συνδυασμό όμως και με τη ραγδαία πτώση των πωλήσεων από το 2010, οδήγησαν σε ζημιές την εταιρία (Μιχαλόπουλος, 2012:98).

Από το καλοκαίρι του 2012 η εταιρία είχε αποφασίσει διακοπή πληρωμών και με βάση τα στοιχεία που έχουν δοθεί σήμερα χρωστάει στους υπαλλήλους 6,5 εκατομμύρια ευρώ ,στο Δημόσιο 2,7 εκατομμύρια ευρώ, σε ασφαλιστικούς φορείς 2 εκατομμύρια ευρώ, σε τράπεζες 42,8 εκατομμύρια ευρώ, σε προμηθευτές-δανειστές 17,5 εκατομμύρια ευρώ και σε υποχρεώσεις που συνδέονται με επιταγές 9 εκατομμύρια ευρώ. Χρωστώντας και μη μπορώντας να συμφωνήσει με τους δανειστές της, η επιχείρηση δεν μπορούσε να υπαχθεί στη διαδικασία της εξυγίανσης. Οπότε την άνοιξη του 2014 και έπειτα από αίτημα δανειστή της επιχείρησης, όπου χρωστάει το ποσό των 40.400 ευρώ, το Πολυμελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης με την απόφαση 4668/14 αποφασίζει την κήρυξη της επιχείρησης «ΦΩΚΑΣ ΑΕ» σε πτώχευση. Η απόφαση πτώχευσης θα κατευθύνει στη εκκαθάριση και στη δημοπρασία των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης. Σύμφωνα με τα στοιχεία η περιουσία αυτή είναι (Ρόκας, 2008:55):

- ο το κτίριο αποθήκης στην περιοχή Φοίνικας, στα ανατολικά της πόλης της Θεσσαλονίκης, συνολικού εμβαδού 2.316 τμ.

- τα πάγια δεδομένα
- τα στοκ
- το κέντρο logistics, συνολικού εμβαδού 12.600 τμ., στην τοποθεσία του Ωραιοκάστρου στα Δυτικά της Θεσσαλονίκης, το οποίο στεγάζει τις λειτουργίες υποστήριξης και την κεντρική διαχείριση,

Η απόφαση της πτώχευσης της επιχείρησης ήρθε να σφραγίσει το τέλος της κάποτε πετυχημένης και κερδοφόρας διαδρομής της. Η περίπτωση της επιχείρησης «ΦΩΚΑΣ ΑΕ» είναι ένα από τα χαρακτηριστικότερα πάνω στο ζήτημα της εταιρικής πτώχευσης στην Ελλάδα (Περάκης, 1990:19).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ιδιαίτερα σε περιόδους οικονομικής κρίσης, είναι πολύ σημαντικό να δίδεται μια δεύτερη ευκαιρία στις επιχειρήσεις, οι οποίες για οποιαδήποτε λόγο έχουν βρεθεί σε οικονομική αδυναμία. Τόσο από κοινωνική σκοπιά είναι σημαντικό το να παρέχεται μια δεύτερη ευκαιρία, επειδή διασώζονται θέσεις εργασίας, τόσο στην ίδια την επιχείρηση, όσο και σε άλλες επιχειρήσεις (προμηθευτές, εμπορικούς αντιπροσώπους) που συναλλάσσονται με αυτήν. Από οικονομικής σκοπιάς είναι σημαντική η παροχή δεύτερης ευκαιρίας, επειδή αφενός δε χάνεται η άυλη αξία της επιχείρησης και αφετέρου δε διακόπτεται η παραγωγική δραστηριότητα (Αγγελάκης, 2010:104).

Επιπλέον η διάσωση των επιχειρήσεων μπορεί να έχει και ως αποτέλεσμα και την προσέλκυση επενδύσεων, αφού μπορεί να είναι ελκυστικότερο για έναν επενδυτή να ξεκινήσει την επένδυση του με βάση μια υφιστάμενη επιχείρηση που χρειάζεται ρευστότητα για να διασωθεί παρά να ξεκινήσει από το μηδέν. Η διάσωση της επιχείρησης αποτέλεσε τον βασικότερο στόχο του Πτωχευτικού Κώδικα, ο οποίος όμως επιχείρησε να τον επιτύχει κυρίως στα πλαίσια της πτωχεύσεως, ιδίως με το θεσμό του σχεδίου αναδιοργάνωσης. Παρόλα αυτά σε αντίθεση με ότι συμβαίνει σε άλλες χώρες οι οικονομικές και κοινωνικές αντιλήψεις στη χώρα μας συγχέουν την πτώχευση με την εκκαθάριση, με αποτέλεσμα οι προσπάθειες αναδιοργάνωσης στα πλαίσια της πτώχευσης να υπονομεύονται από την

απαξίωση της επιχείρησης στη συνείδηση των πελατών και προμηθευτών της (Περάκης, 2012:38).

Πρόσθετα η πτώχευση έχει πολλές δυσμενείς νομικές συνέπειες για τον οφειλέτη, όπως η λήξη των συμβάσεων, η ανάκληση διοικητικών αδειών, η ενεργοποίηση ρητρών απώλειας δικαιωμάτων κλπ. Για αυτούς τους λόγους είναι κρίσιμη η ενίσχυση της δυνατότητας διάσωσης της επιχείρησης κατά το προπτωχευτικό στάδιο, πριν δηλαδή επέλθει η απαξίωσή της (Κοτσίρης, 2010:70).

Ο Πτωχευτικός Κώδικας προέβλεπε παλαιότερα, για το προπτωχευτικό στάδιο τη διαδικασία συνδιαλλαγής, ως μη συλλογική αλλά συμβατική διαδικασία. Ωστόσο η διαδικασία αυτή είχε από τη φύση της ένα βασικό μειονέκτημα: η συμφωνία, που είναι το αποτέλεσμα της διαδικασίας, δε δέσμευε τους μη συναινούντες πιστωτές, αλλά μόνο τους πιστωτές που την υπέγραφαν. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ότι ήταν σχεδόν ανέφικτη και κυρίως αναποτελεσματική η πρακτική εφαρμογή της διαδικασίας συνδιαλλαγής καθώς εάν συμφωνούσε η πλειοψηφία των πιστωτών θα βαρυνόταν αποκλειστικά και εξολοκλήρου και με το μερίδιο που αντιστοιχεί στους πιστωτές που αρνήθηκαν να συμμετάσχουν στη διαδικασία. Έτσι, όμως, δημιουργείται αντικίνητρο από την πλευρά των πιστωτών να έρθουν σε συμφωνία για περιορισμό των απαιτήσεών τους σε βάρος του οφειλέτη (Ρόκας, 2008:44).

Στην πράξη, ακόμη και εάν όλοι οι πιστωτές αναγνωρίζουν, ότι μια ρύθμιση των απαιτήσεών τους, η οποία θα διασώσει τον οφειλέτη, θα είναι προς το συλλογικό συμφέρον, κάθε ένας χωριστά μπορεί να θεωρεί, ότι οι υπόλοιποι πιστωτές θα επιβαρυνθούν το κόστος της ρύθμισης και θα εξυγιάνουν την επιχείρηση, χωρίς ο ίδιος να υποστεί τις θυσίες που απαιτεί η ρύθμιση. Επικουρικά με το παραπάνω πρόβλημα λειτουργεί και το γεγονός ότι στην όλη διαδικασία μεσολαβούν δικαστικές αποφάσεις κατά στάδια. Πιο συγκεκριμένα, ο νομοθέτης αφενός άφησε ανεξέλεγκτη τη διαδικασία της συνδιαλλαγής στα χέρια των ιδιωτών (χωρίς καμία δέσμευση για όσους δε συμμετέχουν και τελικά δεν υπογράφουν τη συμφωνία) και αφετέρου ενέταξε

αυτή τη διαδικασία στον δικαιοδοτικό έλεγχο των δικαστηρίων (Περάκης, 1990:126).

Το αποτέλεσμα ήταν ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις να θελήσουν να ενταχθούν στην διαδικασία συνδιαλλαγής όχι όμως με στόχο την πραγματική και ουσιαστική εξυγίανση της επιχείρησης αλλά για να σταματήσουν με απόφαση τις ατομικές διώξεις (κατασχέσεις, πλειστηριασμούς) για κάποιο χρονικό διάστημα (Αυγητίδης, 2011:28).

Το ουσιαστικό αποτέλεσμα της όλης διαδικασίας ήταν να «μπλοκάρουν» οι ατομικές διώξεις, η μεσολάβηση των δικαστηρίων καθυστέρησε απίστευτα την εξέλιξη της διαδικασίας και ο έμπορος-οφειλέτης είχε την δυνατότητα να κηρύσσει πλέον χωρίς συνέπειες και επίσημα παύση πληρωμών, αφού καθ' όλη τη χρονοβόρα αυτή διαδικασία κανείς δε μπορούσε να του εκπλειστηριάσει προσωπική περιουσία. Επιπρόσθετα κανείς, δε μπορούσε να ζητήσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων σε βάρος του οφειλέτη είτε οι απαιτήσεις τους γεννήθηκαν πριν ή μετά την σύναψη της συμφωνίας συνδιαλλαγής. Και φυσικά όλο αυτό κατέληγε συνήθως σε αποτυχία του συμβιβασμού οπότε ξεκινούσε είτε η πτώχευση είτε η επανάληψη των ατομικών διώξεων κατά του οφειλέτη (Παναγιώτου, 2011:91).

Επιπλέον, οι ενδεχόμενες κυρώσεις που επιβάλλονταν στον οφειλέτη σε περίπτωση που δεν τηρούσε τη διαδικασία της συνδιαλλαγής ήταν σχεδόν ανεπαίσθητες και χωρίς ουσιαστική σημασία σε σχέση πάντοτε με τα οφέλη που μπορούσε να αποκομίσει ο οφειλέτης στην διάρκεια των δύο ετών της διάρκειας της διαδικασίας της συνδιαλλαγής. Έτσι σε περίπτωση αθέτησης της συμφωνίας συνδιαλλαγής από τη πλευρά του οφειλέτη, ο κάθε συμμετέχων πιστωτής είχε το δικαίωμα με αίτησή του προς το δικαστήριο να ζητήσει να ακυρωθεί η διαδικασία. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα έξοδα αυτά τα επιβαρύνονταν οι πιστωτές. Δηλαδή, υπήρχε ο κίνδυνος αφενός να μην πάρουν ούτε τα χρήματα της ρύθμισης και αφετέρου να πληρώσουν και τα έξοδα των δικαστικών αγώνων για να απεμπλακούν από τη διαδικασία της συνδιαλλαγής (Σπυριδάκης, 2008:39).

Με την ψήφιση του Ν.4013/2011 και την εισαγωγή πλέον της διαδικασίας εξυγίανσης επιχειρήθηκαν να διορθωθούν κάποια από τα

προβλήματα που δημιουργούνταν με τη διαδικασία συνδιαλλαγής με βασικότερη αλλαγή την υποχρεωτική εφαρμογή της συμφωνίας και από τους μη συναινούντες πιστωτές. Όμως στην πράξη αποδείχθηκε ότι συχνά η σχετική διαδικασία δε λειτουργεί υπέρ των εταιρειών, των εργαζομένων και των πιστωτών, αλλά υπέρ των βασικών μετόχων, οι οποίοι κερδίζουν τον απαραίτητο χρόνο για να ξεφύγουν από τις οφειλές. Λίγες είναι εκείνες οι επιχειρήσεις οι οποίες ανακάμπτουν και αρκετές εταιρείες καταλήγουν στην πτώχευση, ενώ οι υπάλληλοι διεκδικούν τα χρήματά τους στο δικαστικό επ' άπειρον (Παπαγιάννης, 1978:29).

Από έρευνες άλλωστε που έχουν πραγματοποιηθεί στα Πρωτοδικεία Αθήνας και Θεσσαλονίκης έχει γίνει φανερό ότι τουλάχιστον ως προς τη διαδικασία συνδιαλλαγής μόνο ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 10% περίπου των αιτήσεων τελικά οδηγήθηκε σε επικύρωση συμφωνίας με τους πιστωτές. Όπως επίσης έγινε φανερό ότι η όλη διαδικασία πριν και την ψήφιση του Ν.4072/2012 ήταν πολύ χρονοβόρα. Υπάρχουν ακόμα πολλές περιπτώσεις για τις οποίες έχει διαταχθεί το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης και βρίσκονται ακόμα σε εκκρεμότητα, δηλαδή δεν έχουν επικυρωθεί αλλά δεν έχουν και περατωθεί (Καρακώστας, 2004:67).

Η υφιστάμενη διεθνής οικονομική κρίση και γενικότερα η κακή οικονομική συγκυρία των τελευταίων ετών έχει πλήξει μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων στη χώρα μας (όπως και σε άλλες χώρες της ΕΕ) με αποτέλεσμα πολλές από αυτές ακόμα και μεγάλοι επιχειρηματικοί όμιλοι να έχουν οδηγηθεί σε κατάσταση χρηματοοικονομικής δυσπραγίας που σημαίνει ότι οι ταμειακές εισροές τους δεν επαρκούν να ικανοποιήσουν τις ταμειακές εκροές που συνεπάγονται οι αναληφθείσες στο παρελθόν υποχρεώσεις τους. Προκειμένου να αντιμετωπίσουν το σοβαρό πρόβλημα επιβίωσης στο οποίο έχουν περιέλθει αναζητούν νέους τρόπους εξυγίανσης και ανάκαμψης (Κοτσίρης, 2010:119).

Η έννοια της εξυγίανσης της επιχείρησης δεν αφήνει αμέτοχο το νόμο, ο οποίος σε πολλές περιπτώσεις επεμβαίνει δυναμικά προς αυτή την κατεύθυνση. Στην παρούσα εργασία εξετάσαμε τη δυνατότητα που δίνει ο νόμος για την υπαγωγή μιας επιχείρησης (ή και φυσικού προσώπου) στη

διαδικασία συνδιαλλαγής με βάση το Ν.3588/2007 και στη διαδικασία εξυγίανσης με βάση το Ν.4013/2011 προκειμένου να έλθει σε συμφωνία με τους πιστωτές και να βρεθεί τρόπος ώστε το ύψος της οφειλής να καταστεί διαχειρίσιμο. Η διαδικασία εξυγίανσης, σύμφωνα με το νομικό δίκαιο, αποτελεί συλλογική προπτωχευτική διαδικασία, που στοχεύει στη διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση των επιχειρήσεων, χωρίς να παραβλάπτεται η συλλογική ευχαρίστηση των πιστωτών (Βέλλας, 2008:52).

Σε αυτή μπορεί να καταφύγει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα, με κύρια συμφέροντα στην Ελλάδα και, βεβαίως, με παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων ή σοβαρά οικονομικά προβλήματα κατά τρόπο γενικό. Σκοπός της διαδικασίας συνδιαλλαγής - εξυγίανσης είναι η διάσωση και εξυγίανση της επιχείρησης και η αποφυγή της πτώχευσης, αφού δίνεται, κατά τη διάρκεια της διαδικασίας συνδιαλλαγής, στην επιχείρηση η δυνατότητα να λειτουργεί διατηρώντας τις θέσεις εργασίας με όλα τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη που αυτό συνεπάγεται (Παμπούκης, 2000:87).

Ωστόσο, από πολλές επιχειρήσεις η διαδικασία αυτή αντιμετωπίζεται, και ενδεχομένως όχι άδικα αφού και ο ίδιος ο νόμος το επέτρεπε, ως μια προσωρινή λύση για καθυστέρηση πληρωμής των ληξιπρόθεσμων οφειλών τους χωρίς να κινδυνεύουν από τη λήψη αναγκαστικών μέτρων είσπραξης εις βάρος τους. Έρευνες έχουν καταλήξει ότι λίγες μόνο επιχειρήσεις πέτυχαν επικύρωση συμφωνίας συνδιαλλαγής με τους πιστωτές τους παρουσιάζοντας ένα βιώσιμο και αποτελεσματικό σχέδιο αναδιοργάνωσης. Ενδιαφέρον έχουν οι τροποποιήσεις που επήλθαν στη διαδικασία εξυγίανσης με το Ν.4072/2012 και το Ν.4336/2015. Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις συντομεύεται ο χρόνος για τη σύναψη της συμφωνίας, δεν μπορεί να υποβληθεί νέα αίτηση αν δεν περάσει πενταετία, στο εξής το αξιόποινο θα εξαλείφεται μόνο με την απόλυτη υλοποίηση της συμφωνίας εξυγίανσης και τέλος οι εργαζόμενοι θα προστατεύονται περισσότερο (Κοτσίρης, 2011:30).

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι ναι μεν υπήρξε μια κινητοποίηση αλλαγής του Πτωχευτικού Κώδικα, ωστόσο η πράξη αποδεικνύει ότι τα προσδοκώμενα αποτελέσματα δεν έχουν επιτευχθεί μέχρι

στιγμής. Η επιχείρηση που θα προχωρήσει στην υποβολή της αίτησης ένταξης στην διαδικασία της εξυγίανσης με τους πιστωτές της, είναι σκόπιμο να γνωρίζει ότι η συμπεριφορά της πρέπει να χαρακτηρίζεται από σοβαρότητα και αξιοπιστία. Να παρέχει τα πραγματικά στοιχεία της περιουσίας της και να επιδιώκει σαφώς την έξοδό της από την κρίση. Βαρύνουσα σημασία έχει η χρονική στιγμή για την ένταξη στη διαδικασία συνδιαλλαγής. Καταλληλότερη στιγμή είναι όχι όταν έχει επέλθει οικονομική ασφυξία αλλά όταν αυτή προβλέπεται βραχυπρόθεσμα (Ρόκας, 2008:60).

Γενικώς, η όλη διαδικασία θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια σοβαρή προσπάθεια διατήρησης της εταιρείας σε υγιή βάση ώστε να συνεχιστεί πλήρως η οικονομική της πορεία, να επιτευχθεί η εξόφληση και ο διακανονισμός των απαιτήσεων και να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη ταμειακή ρευστότητα. Μόνο έτσι θα αποκτήσει νόημα η όλη προσπάθεια και οι επιχειρήσεις θα έχουν ελπίδες για πραγματική ανάκαμψη (Περάκης, 1990:88).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελάκης Μ., *Οι αλλαγές που επήλθαν στον Πτωχευτικό Κώδικα με τον Ν. 3588/2007 (ΦΕΚ Α΄ 153/10-7-207)*, Ε7, 2010.

Αλέξ. Ρόκας, «*Η επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης υποχρεώσεων ως νέος λόγος κήρυξης της πτώχευσης*», ΔΕΕ 2008, σελ. 670 επ.

Αλεξ. Ρόκας, «*Προπτωχευτική Διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων*», εκδόσεις Σάκκουλα, 2011 129

Α. Μικρουλέας, *Ζητήματα Αποτίμησης της Επιχείρησης*, σε Σύνδεσμο Ελλήνων Εμπορικών Λόγων, «*Η εξαγορά επιχειρήσεων*», εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2001, σ. 525 .

Αναστάσιος Βαλτούδης, «*Πώληση επιχείρησης*», έκδοση 2005

Απ. Γεωργιάδης, *Ενοχικό Δίκαιο, Γενικό Μέρος*, 1999

Αρβανιτάκης Π.- Κοτσίρης Λ., *Προληπτικά μέτρα στο πλαίσιο της διαδικασίας συνδιαλλαγής κατά το νέο πτωχευτικό κώδικα*, ΝΟΒ, 4/2008.

Αυγητίδης Δ., *ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Μέσω προπτωχευτικών συμφωνιών*, 1 η έκδοση, 2011.

Γ. Δυοβουνιώτης, «*Σύστημα Ελληνικού Πτωχευτικού Δικαίου* , 1934

Γεωργία Θεοχαροπούλου, «*Η συμβολή των μετόχων σε περίοδο αφερεγγυότητας των τραπεζών για την αποτροπή πτώχευσης*», ΕΕμπΔ 2003, σελ. 786. 126

Γεώργιος Αρχανιωτάκης, «*Μεταβίβαση περιουσίας και επιχείρησης, ένταξη της 479 ΑΚ στο σύστημα προστασίας των δανειστών από την αφερεγγυότητα του οφειλέτη*», εκδόσεις 1997 125

Γεώργιος Μιχαλόπουλος, «*Οι προπτωχευτικές διαδικασίες αφερεγγυότητας του Πτωχευτικού Κώδικα*», έκδοση 2013, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Σειρά Μελετών Δικαίου Επιχειρήσεων & Εταιριών, Διεύθυνση Σειράς: Ε. Περάκης

Γιασίν Αν.- Σταυρόπουλος Αντ., Μπίκου Ε., Συνδιαλλαγή (άρθρο 99 του Πτωχευτικού Κώδικα) – Ο πραγματικός ρόλος του μεσολαβητή, Ε7, 2010.

Γ. Μιχαλόπουλος, «Από τη συνδιαλλαγή, επιστροφή στην εξυγίανση», ΠειρΝομ 2012, σελ. 15.

Γεώργιος Μιχαλόπουλος, Η αποδραματοποίηση της πτώχευσης, ΕΕμπΔ 2009, σελ. 752

Γεώργιος Σωτηρόπουλος, Αν. Καθ. Νομικής Σχολής Αθηνών, Δικηγόρος Δ.Ν. L.L.M. (N.Y.C), Α. Μελέτες, «Ζητήματα του Δικαίου της Εξυγίανσης Επιχειρήσεων», Επιθεώρηση Εμπορικού Δικαίου , σελ. 821 επ.

Γεώργιος Σωτηρόπουλος, « «Ζητήματα του Δικαίου της Εξυγίανσης Επιχειρήσεων», Επιθεώρηση του Εμπορικού Δικαίου 2012», σελ. 822

Γ. Μιχαλόπουλος, «Το ΠτΔ υπό το φως των πρόσφατων νομοθετικών παρεμβάσεων» (2007-2012) εις «Πτωχευτική Νομοθεσία», 2η έκδοση 2012, σ. VII επ. σελ. XII

Γ. Μπεχρή-Κεχαγιόγλου, «Ασκήσεις Πτωχευτικού Δικαίου», 2009

Γ. Μπεχρή-Κεχαγιόγλου, « Η σημασία της διαπίστωσης του ενεργητικού και του παθητικού στην πτώχευση», ΕπισκΕΔ ΙΔ (2008) , σελ. 8 επ. 127

Γ. Μπεχρή-Κεχαγιόγλου, «Η τελευταία μεταρρύθμιση του πτωχευτικού δικαίου» (παρ. 18 άρθρο 6 ν. 2479/97) Επισκ. ΕΔ. 1997, 781 επ.

Γ. Νικολόπουλος, Υποθήκη και Προσημείωση στην αναγκαστική εκτέλεση, σε Ένωση Ελλήνων Δικονομολόγων (επιμ. Εμμανουήλ Γιαννακάκη), Αναγκαστική Εκτέλεση και εμπράγματα ασφάλεια, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2003

Δ. Αυγητίδης, «Εξυγίανση Επιχειρήσεων», εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2011

Δημήτριος Γιαλούρης, Δικηγόρος, Δρ. Φορολογικού Δικαίου, Πανεπιστημίου Χαϊδελβέργης, περιοδικό ΛΟΓΙΣΤΗΣ, Θέματα Πτωχευτικού Δικαίου, Η φορολογική μεταχείριση της μεταβίβασης επιχείρησης στο Πτωχευτικό Δίκαιο, σελ. 432

Ε. Περάκης, «Γενικό μέρος του εμπορικού δικαίου» (1999) και (2011), εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

Ε. Περάκης, Ζητήματα της διαδικασίας ειδικής εκκαθάρισης κατά το άρθρο 46α Ν. 1892/1990, ΕπισκεΔ 1996, σελ. 264

Ε. Περάκης, «Η συμφωνία των πιστωτών και επιχείρησης κατά τα άρθρα 44 και 45 ν. 1892/1990»

Ε. Περάκης, Βελτίωση προσφορών σε δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό κατά το άρθρο 46 α ν. 1892/1990, Δίκη 25, σελ. 173, 175

Ε. Περάκης, Πτωχευτικό Δίκαιο, 2η έκδοση, 2012, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

Η ανώνυμη εταιρία μεταξύ εταιρικού και πτωχευτικού δικαίου και δικαίου κεφαλαιαγοράς», έκδοση Επιμέλεια Μ. Θ. Μαρίνου, με εισήγηση Πέτρου Βέλλα, «Ζητήματα Πτωχευτικής Εκκαθάρισης της ΑΕ: Η εκποίηση της επιχείρησης ως συνόλου», εις σελ. 574

Η τύχη της μισθώσεως στη διαδικασία της ειδικής εκκαθάρισεως (γνωμ.), ΕλλΔνη 2001, σ. 631, 642

Θ. Λιακόπουλος, Βιομηχανική Ιδιοκτησία (έκδοση 5η, 2000)

Ι. Καράκωστας, Δίκαιο Προστασίας καταναλωτή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, 2004

Ι. Σπυριδάκης, πτωχευτικό δίκαιο, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2008

Κεραμεύς/Κονδύλης/Νίκας (-Νικολόπουλος), ΚΠολΔ, ΙΙ (2000)

Κιουπτσίδου-Στρατουδάκη, Η απόφαση κήρυξης της πτώχευσης-Σχέδιο αναδιοργάνωσης εις «Δικονομικά Ζητήματα του πτωχευτικού δικαίου», 2012, 233 επ.,

Κ. Κεραμέας, Δημόσιος πλειοδοτικός διαγωνισμός του άρθρου 46α ν. 1892/1990 και κοινοποίηση προγράμματος προς το Δημόσιο (γνωμ.), ΔΕΕ 1995, σ. 254

Κ. Μπέης/Ε. Μπέης/Ε. Μπαλογιάννη, Συμβάσεις χρονομεριστικής μίσθωσης κατά παράβαση του άρθρου 4 §§ 2 και 3 ν.4112/1929, Δίκη 2000, σ. 780, 790·

Κοτσίρης Λ., Η διαδικασία συνδιαλλαγής κατά τον Πτωχευτικό Κώδικα, 1 η έκδοση, 2010

Κοτσίρης Λ., Η διαδικασία συνδιαλλαγής (άρθρα 99 επ. ΠτΚ) – Χρόνος έναρξης του έργου του μεσολαβητή, ΔΕΕ, 11/2008.

Κοτσίρης Λ., Πτωχευτικό Δίκαιο, 7 η έκδοση, 2008 και 8 η έκδοση.

Κοτσίρης Λ. Χατζηνικολάου Αγγελίδου Ρ., Δίκαιο εξυγίανσης και εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων, εκδ. γ, 2006.

Κ. Παμπούκης, περί της εμπορικής δημοσιότητας-Εισαγωγή εις τον θεσμόν του εμπορικού μητρώου, Σύμμεικτα τ.Α. (2000)

Χ. Παπαδημητρίου, Η εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας στη δικαστική προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων από το κοινοτικό ΕΔΚΑ 2006, 88, σ. 101 επ.

Κωνσταντίνος Παμπούκης, «κατάσχεση επιχείρησης», ΕπισκεΔ/2008, σελ. 947 επ

Λ. Κοτσίρης, «Η διαδικασία συνδιαλλαγής κατά τον Πτωχευτικό Κώδικα», έκδοση 2011

Λ. Κοτσίρης-Ο. Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, Δίκαιο εξυγίανσης και εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων 3η έκδοση, Σάκκουλας, 2006

Λ. Κοτσίρης, Περί ομωνύμων σημάτων, ΔΕΕ 1997, σελ. 235, 241

Λ. Κοτσίρης, «Πτωχευτικό Δίκαιο», 8η έκδοση, Σάκκουλας, 2011

Λ. Κοτσίρης/Ρ. Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, «Δίκαιο Εξυγίανσης και εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων», έκδοση 2002.

Π., Η διαδικασία συνδιαλλαγής του νέου Πτωχευτικού Κώδικα (άρθρα 99- 106 Ν 3588/2007), ΔΕΕ, 2/2008.

Μελέτη Στ. Δεληκωστόπουλου, «Συνδιαλλαγή», σελ. 61

Μ. Μαρίνος, «το σχέδιο αναδιοργάνωσης κατά τον ΠτΚ και η οργάνωση της ανώνυμης εταιρίας» -μερικές παρατηρήσεις για τη σχέση πτωχευτικού και εταιρικού δικαίου, ΧριΔ 2010, σελ. 3

Μ. Παναγιώτου, «Η μεταβίβαση της επιχείρησης και η ευθύνη για τα χρέη της», έκδοση 2011.

Μπρατσιώτης, Η θέσπιση της ειδικής εκκαθάρισης του άρθρου 46α του Ν. 1892/90, οι καινοτομίες της, το πεδίο εφαρμογής της και η σχέση και προτεραιότητα εφαρμογής των άρθρων 44, 46 και 46α του Ν. 1892/90, ΔΕΕ 1995, 719.

Μ. Σταθόπουλος, Γενικό Ενοχικό Δίκαιο, 2004

Ν. Νίκας, Πολιτική Δικονομία ΙΙ (2005)

Παπαγιάννης Ι., Η διαδικασία συνδιαλλαγής στο σύγχρονο πτωχευτικό δίκαιο ιδίως υπό το πρίσμα των επίκαιρων νομολογιακών εξελίξεων, Χριδ, Ι /2010, σελ. 12 Ρόκας Κ., Πτωχευτικόν Δίκαιον, έκδοση 12η, 1978.

Π. Βέλλας, «Η κατά Πτωχευτικό Κώδικα αναστολή διώξεων των ενέγγυων επιχειρηματικών πιστωτών», ΕΕμπΔ 2008, σελ. 490 επ.

Π. Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο αναγκαστικής εκτέλεσης, Γενικό μέρος, Τόμος Ι, 1998

Π. Γέσιου-Φαλτσή, Κύρος μισθώσεως ακινήτου που βαρύνεται με υποθήκες υπέρ Τραπεζών

Π. Μάζης, « Η ειδική εκκαθάριση των προβληματικών επιχειρήσεων» (έκδοση 2η, 2005)

Π. Μάζης, «Εκκαθάριση και διανομή της πτωχευτικής περιουσίας» εκδ. Σάκκουλα, 2008.

Π. Παναγιώτου, «Η αναγκαστική εκτέλεση της επιχείρησης, Δίκη 39 (2008), 790 επ.

Π. Σελέκος, Το εμπορικό μητρώο στο παράδειγμα του μητρώου Α.Ε. (1995)

Ρόκας Α., Προπτωχευτική Διαδικασία Εξυγίανσης Επιχειρήσεων, 2011.

Ρ. Χατζηνικολάου-Αγγελίδου, «Η θέση του δανειστή εντός και εκτός πτώχευσης», ΔΕΕ 2011, 261 επ. (σελ. 267).

Σπ. Ψυχομάνης, Πτωχευτικό Δίκαιο και Δίκαιο ρύθμισης οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων, εκδόσεις Σάκκουλα, 2011.

Σωτηρόπουλος Γ., Ο νέος πτωχευτικός κώδικας: Από την «πτώχευση» στην «εξυγίανση» του ελληνικού πτωχευτικού δικαίου, ΧρΙΔ, Η/2008.

Χαροντάκης, Δ. «Οι αλλαγές στο πτωχευτικό κώδικα που φέρει το νέο μνημόνιο». *Το Βήμα*. 30/12/2016.

Χατζηιωάννου, Η πτώχευση ως διαδικασία συλλογικής εκτέλεσης, ΝοΒ 59 (2011).

Ψυχομάνης Σπ., Ζητήματα προθεσμιών και περιεχομένου της συμφωνίας συνδιαλλαγής στο πτωχευτικό δίκαιο, ΔΕΕ, 4/2009.

Ψυχομάνης Σπ., Πτωχευτικό Δίκαιο, Δ' Έκδοση, 2011.

Potamitis/A. Rokas, A new Pre-Bankruptcy Procedure for Greece, Journal of Business Law, Issue 3, έκδοση 2012

N. 4446 (ΦΕΚ 240 τΑ΄ 22/12/2016) Πτωχευτικός Κώδικας, Διοικητική Δικαιοσύνη, Τέλη-Παράβολα, Οικειοθελής αποκάλυψη φορολογητέας ύλης παρελθόντων ετών, Ηλεκτρονικές συναλλαγές, Τροποποιήσεις του ν. 4270/2014 και λοιπές διατάξεις.

N. 3588/2007: Πτωχευτικός κώδικας βλ. και N. 4446/2016 (424498).
άρθρο :99. «κεφάλαιο έκτο. προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης